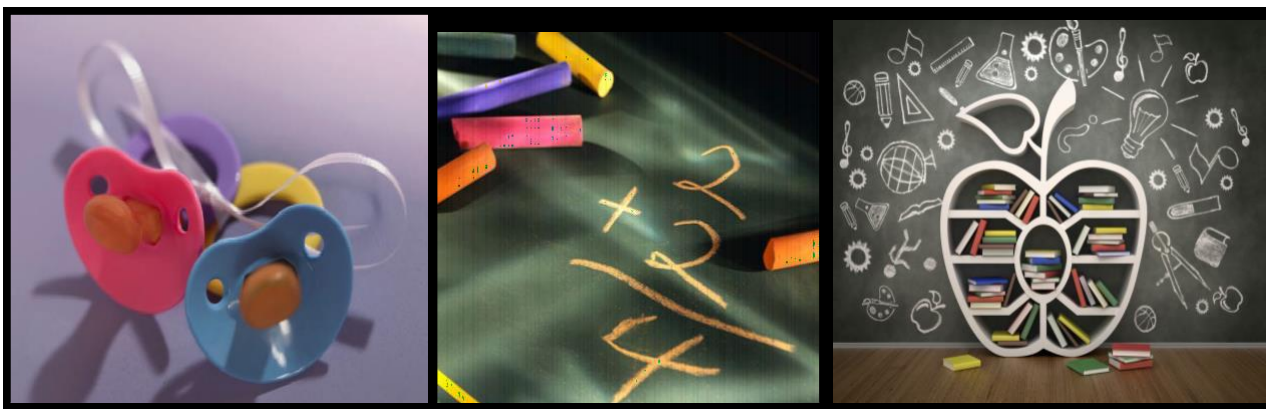

Prawa rodzicielskie

ZAWIADOMIENIE O ZABEZPIECZENIACH PROCEDURALNYCH W STANIE MARYLAND

*Wczesna interwencja w przypadku
niemowląt i małych dzieci, edukacja
dzieci o specjalnych potrzebach
edukacyjnych przedszkolna i szkolna*

WERSJA ZMIENIONA lipiec 2021

DEPARTAMENT EDUKACJI STANU MARYLAND — DZIAŁ
WCZESNEJ INTERWENCJI / DZIECI O SPECJALNYCH POTRZEBACH
EDUKACYJNYCH

Prawa rodzicielskie

Zawiadomienie o zabezpieczeniach proceduralnych w stanie Maryland

Edukacja dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych — wczesny okres dziecięcy, edukacja przedszkolna i szkolna

Styczeń 2021

© 2013 Departament Edukacji Stanu Maryland

Niniejszy dokument sporządził Departament Edukacji Stanu Maryland (MSDE, Maryland State Department of Education), Dział ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych dzięki funduszom Amerykańskiego Departamentu Edukacji (granty: IDEA Part C Grant #H181A120124, oraz IDEA Part B Grant #H027A012035A). Prawa autorskie do zawartości zarezerwował w 2013 roku Departament Edukacji Stanu Maryland. Zachęcamy czytelników do kopiowania i udostępniania dokumentu, jednakże przed rozpoczęciem czynności prosimy o uzyskanie na nie zgody Działu ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych MSDE. Wszystkie prawa zastrzeżone. Departament Edukacji Stanu Maryland nie dyskryminuje z powodu rasy, koloru skóry, płci, wieku, narodowości, religii, niepełnosprawności ani orientacji seksualnej w kwestiach mających wpływ na zatrudnienie lub dostęp do programów. Zapytania dotyczące polityki departamentu prosimy kierować do Oddziału ds. Równości i Zgodności Biura Zastępcy Komisarza Stanowego ds. Administracji w Departamencie Edukacji Stanu Maryland pod adresem 200 West Baltimore Street, 6. piętro, Baltimore, MD 21201-2595, 410-767-0433, faks. 410-767-0431 (strona internetowa: www.MarylandPublicSchools.org). W świetle amerykańskiej ustawy o niepełnosprawności (ADA, Americans with Disabilities Act) dokument można uzyskać na żądanie w alternatywnej formie. Prosimy o kontakt z Działem ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych MSDE — telefon: (410) 767-7770, faks: (410) 333-1571.

Mohammed Choudhury
Kurator Stanowy ds. Szkół

Clarence C. Crawford
Prezes
Stanowej Komisji Edukacji

dr Carol A. Williamson
Naczelny Kurator Akademicki

P. Marcella E. Franczkowski
Asystent Kurator Stanowej
Dział ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych

Larry Hogan
Gubernator

Departament Edukacji Stanu Maryland
Dział ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych
Potrzebach Edukacyjnych, 200 West Baltimore Street,
Baltimore, Maryland 21201
410-767-7770 (tel.)
410-333-1571 (faks.)
<http://www.marylandpublicschools.org>

Dokument jest dostępny na stronie internetowej Działu ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych Departamentu Edukacji Stanu Maryland w następujących językach: amharski, arabski, bengalski, birmański, chiński, dari, francuski, gudżaracki, haitański, hebrajski, hindi, japoński, koreański, nepalski, paszto, portugalski, rosyjski, hiszpański, tagalog, turecki, urdu i wietnamski.

SPIS TREŚCI

Zawiadomienie o zabezpieczeniach proceduralnych	1
Język ojczysty	2
Poczta elektroniczna	2
Uprzednie pisemne zawiadomienie.....	2
Zawiadomienie	2
Zawartość pisemnego zawiadomienia	3
Zgoda	3
Zgoda rodzica	3
IEP cz. B	4
Zgoda rodzica na ewaluację wstępną:	4
Zasady specjalne ewaluacji wstępnej osób pozostających pod kuratelą stanu	4
Zgoda rodzica na usługi:.....	5
Cofnięcie zgody rodzica na usługi:.....	5
Zgoda rodzica na ponowną ewaluację IEP — tylko dzieci i młodzież	5
Dokumentacja podejmowania w uzasadnionym zakresie prób uzyskania zgody rodzica.....	6
Pozostałe wymogi w zakresie zgody	6
IFSP cz. C	7
Zgoda rodzica na usługi świadczone tytułem IFSP	7
Prawo rodzica do rezygnacji z usług świadczonych tytułem IFSP	7
Zgoda rodzica na ponowną ewaluację IFSP — tylko dzieci	7
Niezależna ewaluacja edukacyjna.....	7
Definicje:	7
Kryteria agencji publicznej	8
Prawo rodzica do ewaluacji na koszt publiczny	8
Ewaluacja zainicjowana przez rodzica:	8
Żądanie o ewaluację sędziego administracyjnego (ALJ)	9
Rodzice zastępczy	9
Kryteria rodziców zastępczych:.....	9
Poufność informacji	9
Definicje:	10
Zabezpieczenia:	10
Zgoda	11
Prawo dostępu:.....	12
Rejestracja dostępu	12
Poprawianie danych na żądanie rodzica	13
Procedura niszczenia informacji:.....	13
Prawa dziecka:	13
Informacje o postępowaniach dyscyplinarnych:	14
Dyscyplinowanie dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych	14
Definicje:	13
Kompetencje pracowników szkoły	14
Usługi.....	15
Określanie związku zachowania z niepełnosprawnością:	16
Szczególne okoliczności.....	16
Zmiana placówki edukacyjnej	17
Odwołanie się od działań dyscyplinarnych:	17

Dziecko, które jeszcze się nie kwalifikuje.....	18
Odwoływanie się do organów ścigania i władzy sądowniczej oraz działania powyższych:.....	18
Jednostronne umieszczenie dzieci w szkole prywatnej na koszt publiczny przez rodziców	19
Ograniczenie zwrotu kosztów.....	19
Przeniesienie praw rodzicielskich w wieku dojrzałości	20
Rozstrzygnięcie sporów	21
Mediacje:	21
Spotkania zachęcające do mediacji:	22
Różnica pomiędzy skargą stanową a sądową	22
Skarga stanowa	23
Rozstrzygnięcie skargi stanowej	24
Rozstrzygnięcie skargi stanowej będącej przedmiotem postępowania sądowego:	24
Skarga sądowa	24
Treść skargi sądowej.....	25
Odpowiedź na skargę sądową.....	25
Odpowiedniość zawiadomienia	26
Status dziecka podczas postępowania:	26
Procedura rozstrzygnięcia.....	27
Zmiany w zakresie wynoszącego 30 dni kalendarzowych okresu rozstrzygnięcia.....	27
Umowa o rozstrzygnięciu sporów	28
Postępowanie sądowe	28
Sędzia administracyjny (ALJ, Administrative Law Judge).....	28
Przedmiot skargi sądowej	29
Prawa podczas postępowania	29
Dodatkowe ujawnienie informacji:.....	29
Prawa rodziców	29
Decyzja podczas postępowania	29
Oddzielna skarga sądowa	30
Harmonogramy i dogodność postępowania.....	30
Przyspieszone postępowanie sądowe	30
Decyzje podjęte podczas postępowania	31
Ostateczność decyzji podjętych podczas postępowania	31
Odwołanie.....	31
Oplata adwokacka.....	31
Załącznik: Tabela z zestawieniem procedury rozstrzygnięcia sporów IDEA	33

ZAWIADOMIENIE O ZABEZPIECZENIACH PROCEDURALNYCH

34 C.F.R. § 300.504, § 303.421 i § 303.404

Zawiadomienie o zabezpieczeniach proceduralnych zawiera pełne objaśnienie praw rodzicielskich w zrozumiałej formie i w języku ojczystym rodzica, o ile ma to zastosowanie. Zawiadomienie o zabezpieczeniach proceduralnych ma zastosowanie w przypadku dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych i rodzin w świetle federalnej ustawy o osobach o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Zabezpieczenia ujęte w dokumencie wynikają z federalnej ustawy o osobach o specjalnych potrzebach edukacyjnych (IDEA), 20 U.S.C. §1400 *et seq.*, kodeksu regulacji federalnych (CFR), 34 C.F.R. § 300.1 *et seq.* (IEP) i 34 C.F.R. § 303.1 *et seq.* (IFSP) oraz poniższych rozdziałów kodeksu stanu Maryland lub COMAR: COMAR 13A.05.01, COMAR 13A.08.03 i COMAR 13A.13.01. Każda agencja publiczna musi określić, utrzymywać i wdrażać zabezpieczenia proceduralne zgodne z wymogami IDEA. Jeśli jest to stosowne, zawiadomienie wskaże sekcje, które mają zastosowanie w przypadku części B lub C IDEA. IEP odwołuje się do części B, a IFSP do części C.

Jeśli dzieci i rodziny otrzymują usługi tytułem IFSP, rodzice muszą otrzymać kopię zabezpieczeń proceduralnych:

- wraz z uprzednim pisemnym zawiadomieniem, w tym wtedy, gdy dostawca usługi wczesnej interwencji zaproponuje inicjację lub zmianę identyfikacji, ewaluacji, umieszczenia dziecka w placówce lub świadczenia usług wczesnej interwencji dziecku i jego rodzinie, ewentualnie odmówi takich działań,
- gdy dziecko zostanie skierowane do otrzymania usług wczesnej interwencji w związku z częścią C,
- wraz z kopią stanowego systemu polityk płatności, gdy uzyskana zostanie zgoda na świadczenie usług wczesnej interwencji.

Jeśli dzieci otrzymują usługi w świetle IEP, rodzice otrzymają kopię dokumentacji zabezpieczeń proceduralnych raz na rok, jednakże agencja publiczna musi przekazać rodzicom kolejną kopię dokumentu:

- po wstępnym skierowaniu lub otrzymaniu żądania rodzica o ewaluację,
- po otrzymaniu pierwszej pisemnej skargi stanowej w roku szkolnym,
- po otrzymaniu pierwszej pisemnej skargi sądowej w roku szkolnym,
- po podjęciu decyzji o podjęciu działań dyscyplinarnych,
- na żądanie rodzica.

Agencja publiczna może umieścić aktualną kopię zawiadomienia o zabezpieczeniach proceduralnych na swojej stronie internetowej, o ile ją posiada.

Dokumentacja zabezpieczeń proceduralnych obejmuje pełne objaśnienie praw rodziców w zrozumiałej formie i w języku ojczystym rodzica, chyba że nie jest to wykonalne. Jeśli język ojczysty lub inny sposób komunikacji rodzica nie występuje w formie pisemnej, agencja publiczna podejmie próbę ustnego przetłumaczenia zabezpieczeń proceduralnych, ewentualnie przedstawi je w języku ojczystym rodzica lub w inny sposób.

Agencja publiczna musi utrzymywać pisemną dokumentację potwierdzającą tłumaczenie zawiadomienia oraz oświadczenie rodzica o zrozumieniu zabezpieczeń proceduralnych.

JEZYK OJCZYSTY

IEP i IFSP

34 C.F.R. § 300.612, § 300.29, § 303.421 oraz § 303.25

Rodzice mają prawo do otrzymania informacji w zrozumiałym dla nich języku.

Język ojczysty w przypadku osoby o ograniczonych umiejętnościach porozumiewania się w języku angielskim oznacza:

- język standardowo używany przez taką osobę lub w przypadku dziecka język, którym na co dzień posługują się rodzice dziecka.
- W przypadku każdego bezpośredniego kontaktu z dzieckiem (w tym ewaluacji dziecka) obowiązuje język używany przez dziecko do komunikacji w domu lub w szkole.

W przypadku osób borykających się z problemami ze słuchem lub wzrokiem, ewentualnie niepiśmiennych, obowiązuje sposób komunikacji przez nie używany (np. język migowy, alfabet Braille'a lub komunikacja ustna).

Rodzice mogą zażądać przetłumaczenia IFSP lub IEP dziecka na swój język ojczysty. Jeśli językiem ojczystym rodziców posługuje się więcej niż jeden procent (1%) uczniów zapisanych do lokalnego systemu szkolnego, odpowiednia kadra szkolna musi dostarczyć rodzicom tłumaczenie dokumentu w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia żądania. Wymóg dotyczący tłumaczenia na język używany przez jeden procent uczniów jest również omawiany w sekcji tego dokumentu dotyczącej mediacji.

POCZTA ELEKTRONICZNA

IEP i IFSP

34 C.F.R. § 300.505

Rodzice mogą wybrać zawiadomienia elektroniczne, o ile jest to możliwe. Jeśli agencja publiczna oferuje rodzicom wysyłanie dokumentów pocztą elektroniczną, rodzic może otrzymywać w wiadomościach e-mail dokumenty następującego rodzaju:

- uprzednie pisemne zawiadomienia,
- zawiadomienia o zabezpieczeniach proceduralnych,
- zawiadomienia powiązane z żądaniem o postępowanie sądowe.

UPRZEDNIE PISEMNE ZAWIADOMIENIE

IEP i IFSP

34 C.F.R. §§ 300.503 i 303.421

Rodzice mają prawo otrzymać informacje w formie pisemnej o działaniach agencji publicznej w ramach usług wczesnej interwencji świadczonych na rzecz dziecka, usług zaspokajających specjalne potrzeby edukacyjne i powiązanych usług.

Zawiadomienie:

Agencja publiczna musi zawiadamiać rodziców z odpowiednim wyprzedzeniem, zanim zaproponuje, zainicjuje, zmieni lub odrzuci żądanie o:

- identyfikację,
- ewaluację,
- program edukacyjny,

- skierowanie do instytucji edukacyjnej,
- świadczenie bezpłatnej odpowiedniej edukacji publicznej (FAPE, Free Appropriate Public Education) na rzecz dziecka,
- świadczenie usług wczesnej interwencji na rzecz dziecka oraz jego rodziny tytułem IFSP,
- zaspokajanie specjalnych potrzeb edukacyjnych dziecka i świadczenie podobnych usług tytułem IEP.

Gdy pisemne zawiadomienie ma związek z działaniem wymagającym zgody rodzica, agencja publiczna może jednocześnie zawiadomić rodzica o tym fakcie.

Zawartość pisemnego zawiadomienia

Jeśli dziecko i rodzice otrzymują usługi tytułem IFSP, pisemne zawiadomienie musi:

- opisywać proponowane lub odrzucane działania,
- wyjaśniać powody podejmowania działań,
- wymieniać zabezpieczenia proceduralne.

Jeśli dzieci otrzymują usługi tytułem IEP, pisemne zawiadomienie musi:

- opisywać działania proponowane lub odrzucane przez agencję publiczną,
- wyjaśniać decyzje podjęte przez agencję publiczną w zakresie proponowanych lub odrzucanych działań,
- opisywać każdą procedurę ewaluacji, oceny, dokumentowania lub raportowania, z której korzystała agencja publiczna w celu zaproponowania lub odrzucenia działań,
- obejmować oświadczenie o tym, że rodzice są chronieni przepisami o zabezpieczeniach proceduralnych wynikającymi z IDEA,
- obejmować informacje dla rodziców o tym, jak uzyskać opis zabezpieczeń proceduralnych, jeśli działaniem proponowanym lub odrzucanym przez agencję publiczną nie jest skierowanie na ewaluację wstępną,
- uwzględniać zasoby dla rodziców umożliwiające kontakt w sprawie lepszego zrozumienia IDEA,
- opisywać wszelkie pozostałe wybory rozważane przez zespół ds. programu indywidualnego kształcenia (IEP, Individualized Education Program) oraz powody odrzucenia takich opcji,
- zawierać opisy innych przyczyn, w związku z którymi agencja publiczna zaproponowała lub odrzuciła działanie.

ZGODA **IEP i IFSP**

34 C.F.R. § 300.300 i 34 C.F.R. § 303.420

Zgoda rodzica:

Agencja publiczna musi uzyskać zgodę rodzica na ocenę dziecka, zarówno pod kątem wczesnej interwencji, jak i specjalnych potrzeb edukacyjnych. W przeciwnym wypadku nie będzie możliwe świadczenie usług, zarówno pod kątem wczesnej interwencji, jak i specjalnych potrzeb edukacyjnych. Rodzice mogą cofnąć zgodę w dowolnej chwili. Istnieją wyjątki od wymogu zgody na ewaluację.

Zgoda oznacza, że rodzice:

- otrzymali kompletne informacje dotyczące działania wymagającego zgody w języku ojczystym lub w innej formie,
- ze zrozumieniem zgadzają się na piśmie na przeprowadzenie wymagających zgody działań (zgoda musi opisywać działania oraz wymieniać dokumenty, o ile zostaną sporządzone, a także listę podmiotów, które ją otrzymają),

- wiedzą o tym, że zgody udziela się dobrowolnie i można ją cofnąć w dowolnej chwili.

Jeśli rodzice cofną zgodę, działania, które miały miejsce od uzyskania zgody do czasu jej cofnięcia, nie zostaną anulowane.

Jeśli rodzice cofną na piśmie zgodę, aby ich dziecko otrzymywało usługi dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych po wstępnym zapewnieniu edukacji specjalnej i powiązanych usług, agencja publiczna nie musi poprawiać dokumentacji edukacji dziecka w celu usuwania jakichkolwiek odwołań do korzystania przez dziecko z edukacji specjalnej i powiązanych usług świadczonych przed cofnięciem zgody.

IEP – CZĘŚĆ B

Zgoda rodzica na ewaluację wstępną:

Agencja publiczna musi uzyskać zgodę rodzica przed przeprowadzeniem ewaluacji wstępnej dziecka w celu ustalenia, czy kwalifikuje się ono do otrzymania edukacji specjalnej i powiązanych usług, a także przed rozpoczęciem edukacji specjalnej i świadczenia powiązanych usług po raz pierwszy.¹ Zanim agencja publiczna przeprowadzi ewaluację wstępną dziecka w celu ustalenia, czy kwalifikuje się ono do otrzymania edukacji specjalnej i powiązanych usług, musi:

- dostarczyć rodzicom uprzednie pisemne zawiadomienie o proponowanych działaniach,
- uzyskać pisemną, świadomą zgodę rodzica przed przeprowadzeniem ewaluacji wstępnej,
- dostarczyć rodzicowi poza uprzednim pisemnym zawiadomieniem kopię zawiadomienia o zabezpieczeniach proceduralnych.

Agencja publiczna musi podjąć uzasadnione starania mające na celu uzyskanie świadomej zgody na ewaluację wstępną, aby móc zdecydować o tym, czy dziecko z niepełnosprawnością wymaga edukacji specjalnej i powiązanych usług. Jeśli rodzic dziecka zapisanego do szkoły publicznej lub dziecka, które ma zostać do niej zapisane, nie udzieli zgody na ewaluację wstępną lub nie odpowie na wniosek o udzielenie zgody, agencja publiczna może, ale nie musi, starać się przeprowadzić ewaluację wstępną dziecka poprzez wykorzystanie zabezpieczeń proceduralnych omawianych w niniejszym dokumencie, takich jak mediacje lub skarga sądowa.²

Jeśli rodzic dziecka edukowanego w domu lub odbierającego naukę w szkole prywatnej na koszt rodziców nie udzieli zgody na ewaluację wstępną lub ponowną ewaluację, ewentualnie rodzic nie odpowie na wniosek o udzielenie zgody, agencja publiczna nie może obchodzić procedury zgody w sposób przedstawiony powyżej.³

Zgoda rodzica na ewaluację wstępną nie oznacza, że rodzic zezwala agencji publicznej na rozpoczęcie usług w zakresie wczesnej interwencji, edukacji specjalnej lub powiązanych usług na rzecz ich dziecka.

Zasady specjalne ewaluacji wstępnej osób pozostających pod kuratelą stanu:

Jeśli dziecko pozostaje pod kuratelą stanu i nie mieszka z rodzicami, agencja publiczna nie potrzebuje zgody rodziców na ewaluację wstępną w celu określenia, czy dziecko

---

¹ 34 CFR § 300.300(a).

² 34 CFR § 300.300(a)(3)(i).

³ 34 CFR § 300.300(d)(4)(i-ii).

ma specjalne potrzeby edukacyjne, jeśli:

- pomimo uzasadnionych starań podjętych w tym celu agencja nie może znaleźć rodzica dziecka,
- rodzice utracili prawo do opieki nad dzieckiem zgodnie z prawem stanowym,
- sąd przeniósł prawo do podejmowania decyzji w zakresie edukacji dziecka i zgody na ewaluację wstępną na osobę inną niż rodzic.

Zgoda rodzica na usługi:

Agencja publiczna musi uzyskać świadomą zgodę przed rozpoczęciem po raz pierwszy edukacji specjalnej i świadczenia powiązanych usług na rzecz dziecka. Agencji publicznej nie wolno korzystać z mediacji ani procedur sądowych w celu osiągnięcia porozumienia lub uzyskania nakazu sądu, w świetle którego dziecko może rozpocząć edukację specjalną i otrzymywać powiązane usługi bez zgody rodziców, jeśli rodzice:

- nie udzielają zgody na to, aby dziecko korzystało z edukacji specjalnej i powiązanych usług,
- nie odpowiadają po raz pierwszy na wniosek o zgodę na edukację specjalną i powiązane usługi.

Jeśli rodzice nie zgodzą się na to, aby dziecko korzystało z edukacji specjalnej i powiązanych usług po raz pierwszy lub rodzice nie odpowiedzą na wniosek o zgodę, agencja publiczna:

- nie narusza wymogu zapewnienia bezpłatnej odpowiedniej edukacji publicznej (FAPE, Free Appropriate Public Education) dla dziecka,
- nie musi odbywać spotkania w zakresie programu indywidualnego kształcenia (IEP, Individualized Education Program) ani opracowywać IEP dla dziecka.

Cofnięcie zgody rodzica na usługi:

Jeśli rodzic dziecka cofnie na piśmie zgodę na edukację specjalną i powiązane usługi po rozpoczęciu edukacji specjalnej i świadczenia powiązanych usług, agencja publiczna:

- nie musi w wyniku cofnięcia zgody poprawiać danych dokumentów w celu usunięcia informacji o odbiorze przez dziecko edukacji specjalnej i powiązanych usług,
- nie może nadal prowadzić edukacji specjalnej ani świadczyć na rzecz dziecka powiązanych usług, za to musi uprzednio na piśmie zawiadomić rodzica o pisemnej rezygnacji z edukacji specjalnej i powiązanych usług przed zakończeniem zapewniania dziecku edukacji specjalnej i powiązanych usług,
- nie może skorzystać z mediacji ani skierować sprawy do sądu w celu dojścia do porozumienia lub nakazu sądu, w związku z którym usługi mogą być świadczone na rzecz dziecka,
- nie będzie naruszać wymogu zapewnienia dziecku FAPE w wyniku niezapewnienia dziecku dalszej edukacji specjalnej i powiązanych usług,
- nie musi organizować spotkań zespołu IEP ani opracowywać IEP dla dziecka w związku z dalszą edukacją specjalną i świadczeniem powiązanych usług.

Cofnięcie zgody nie spowoduje anulowania działań, które miały miejsce od uzyskania zgody przez agencję publiczną do czasu jej cofnięcia.

Zgoda rodzica na ponowną ewaluację IEP — tylko dzieci i młodzież:

Agencja publiczna musi uzyskać zgodę, zanim przeprowadzi ponowną ewaluację dziecka, chyba że wykaże, co następuje:

- agencja podjęła uzasadnione kroki mające na celu uzyskanie zgody rodzica na ponowną ewaluację,
- rodzic nie udzielił odpowiedzi.

Jeśli rodzice nie udzielą zgody na nową ocenę, agencja publiczna może, ale nie musi, przekonać rodziców w ramach mediacji lub zgłosić sprawę do sądu. Podobnie jak w przypadku ewaluacji wstępnej agencja publiczna nie narusza swoich zobowiązań wynikających z IDEA, gdy zrezygnuje z prób przeprowadzenia nowych ewaluacji.

Dokumentacja podejmowania w uzasadnionym zakresie prób uzyskania zgody rodzica:

Agencja publiczna musi utrzymywać dokumentację podejmowania w uzasadnionym zakresie prób uzyskania zgody rodzica na ewaluację wstępną, rozpoczęcie edukacji specjalnej oraz świadczenia powiązanych usług i ponowne ewaluacje oraz dokumentację prób zlokalizowania rodziców dzieci pozostających pod kuratelą stanu w związku z ewaluacją wstępną.

Dokumentacja musi zawierać wpisy opisujące próby podejmowane przez agencję publiczną w celu uzyskania zgody rodzica, w tym:

- szczegółowe rejestry wykonywanych połączeń telefonicznych oraz wyniki powyższych,
- kopie korespondencji wysyłanej do rodziców oraz otrzymane odpowiedzi,
- szczegółowe rejestry wizyt w domu rodzica lub w miejscu zatrudnienia oraz wyniki powyższych.

Pozostałe wymogi w zakresie zgody:

Zgoda rodzica nie jest wymagana, zanim agencja publiczna:

- zweryfikuje istniejące dane w ramach ewaluacji wstępnej dziecka lub ponownej ewaluacji,
- oceni dziecko lub przeprowadzi inną ewaluację w sposób nieodbiegający od tego stosowanego w przypadku wszystkich dzieci, chyba że taka ewaluacja wymaga zgody wszystkich rodziców wszystkich dzieci.

Odmowa rodzica nie może być wykorzystana przez agencję publiczną do odmówienia rodzicowi lub dziecku dostępu do jakichkolwiek innych usług, korzyści lub aktywności.

Jeśli rodzic uczy dziecko w domu lub zapisze dziecko do szkoły prywatnej na własny koszt, agencja publiczna nie może korzystać z mediacji ani skierować sprawy do sądu w celu zmiany decyzji rodziców. Dodatkowo agencja nie musi postępować tak, jakby dziecko kwalifikowało się do otrzymywania usług tytułem 34 C.F.R. §§ 300.132-300.144, jeśli:

- rodzic nie zgodzi się na ewaluację wstępną lub ponowną ewaluację dziecka,
- rodzic nie odpowie na wniosek o udzielenie zgody.

Poza działaniami wymagającymi w świetle IDEA zgody rodzica (ewaluacja wstępna, rozpoczęcie świadczenia usług oraz ponowna ewaluacja) w stanie Maryland zespół IEP musi uzyskać pisemną zgodę rodzica w przypadku następujących propozycji:

- zapisanie dziecka na alternatywny program kształcenia, w związku z którym nie są naliczane punkty do świadectwa ukończenia szkoły średniej w stanie Maryland,
- skierowanie dziecka na ocenę pod kątem kwalifikowalności do alternatywnego kształcenia zgodnego z alternatywnym stanowym programem nauczania,

- uwzględnienie ograniczeń lub odosobnienia w IEP w ramach dostosowania edukacji do zachowań dziecka zgodnie z COMAR 13A.08.04.05.

Jeśli rodzic nie udzieli pisemnej zgody na żadne z proponowanych powyżej działań, zespół IEP musi doręczyć rodzicowi nie później niż pięć (5) dni roboczych od spotkania zespołu IEP pisemne zawiadomienie o prawie w zakresie zgody informujące o następujących zasadach:

- rodzic ma prawo wyrazić zgodę na proponowane działania lub odmówić,
- jeśli rodzic nie zgodzi się ani nie odmówi na piśmie w ciągu piętnastu (15) dni roboczych od spotkania zespołu IEP, zespół IEP może wdrożyć proponowane działanie.

Jeśli rodzic nie wyrazi zgody na żadne z proponowanych powyżej działań, agencja publiczna może skorzystać z opcji rozstrzygania sporów wymienionych w art §8–413 ustawy o edukacji (mediacje lub proces sądowy) w celu rozstrzygnięcia sporu.

IFSP – CZĘŚĆ C

Zgoda rodzica na usługi świadczone tytułem IFSP:

Rodzice muszą udzielić pisemnej zgody przed:

- wszystkimi procedurami kontrolnymi i przed każdą ewaluacją dziecka i rodziny,
- rozpoczęciem świadczenia usług wczesnej interwencji oraz dodatkowymi ocenami.
- Jeśli nie została udzielona pisemna zgoda, lokalna agencja prowadząca musi podjąć uzasadnione kroki mające na celu:
  - zapewnienie rodzicowi pełnych informacji o naturze ewaluacji i oceny lub usług, które będą dostępne,
  - wytłumaczenie rodzicowi, że udzielenie pisemnej zgody jest warunkiem ewaluacji i oceny dziecka lub świadczenia usług na jego rzecz.

Rodzice mają również prawo zrezygnować z usług:

Rodzic kwalifikującego się dziecka może również postanowić, czy rodzice, dziecko lub inni członkowie rodziny przyjmą usługę wczesnej interwencji czy z niej zrezygnują. Rodzic może również zrezygnować z usługi po uprzednim wyrażeniu na nią zgody. Taka decyzja nie wpłynie w żaden sposób na wyświadczone wcześniej usługi wczesnej interwencji. Jeśli rodzic dziecka, które ukończyło trzeci rok życia, zechce nadal korzystać z usług wczesnej interwencji tytułem rozszerzonego IFSP, konieczne będzie uwzględnienie komponentu edukacyjnego. Jeśli rodzic nie chce korzystać z komponentu edukacyjnego, nie będzie mógł skorzystać z usług wczesnej interwencji.

Zgoda rodzica na dodatkowe oceny lub ewaluacje:

Agencja publiczna musi uzyskać świadomą zgodę, zanim przeprowadzi dodatkową, indywidualnie opracowaną ewaluację i ocenę dziecka. Jeśli rodzic nie udzieli zgody, agencja prowadząca musi podjąć uzasadnione kroki mające na celu upewnienie się, że rodzic:

- w pełni rozumie naturę możliwej do przeprowadzenia ewaluacji i oceny dziecka,
- rozumie, że warunkiem przeprowadzenia ewaluacji i oceny jest udzielenie zgody przez rodzica.

Jeśli rodzic nie zgodzi się na udzielenie zgody na dodatkowe ewaluacje, agencji publicznej nie wolno zgłosić sprawy do sądu w celu uzyskania nakazu.

NIEZALEŻNA EWALUACJA EDUKACYJNA

Tylko IEP

34 C.F.R. § 300.502

Jeśli rodzic nie zgodzi się na przeprowadzenie ewaluacji przez agencję publiczną, rodzic ma prawo zlecić ewaluację osobie niezatrudnionej przez agencję publiczną.

Do niezależnej ewaluacji mają prawo wyłącznie rodzice dzieci z niepełnosprawnościami wymienionymi w Części B.

Definicje:

- Niezależna ewaluacja edukacyjna to ewaluacja przeprowadzona przez odpowiednio wykwalifikowaną osobę niezatrudnioną przez agencję publiczną odpowiedzialną za edukację dziecka.
- Kosz publiczny oznacza, że agencja pokrywa pełny koszt ewaluacji lub gwarantuje finansowanie ewaluacji całkowicie odciążające rodziców finansowo.

Rodzice mogą uzyskać niezależną ewaluację edukacyjną dziecka tytułem IDEA pod warunkiem zgodności z procedurami wymienionymi poniżej. Agencja publiczna musi zapewnić rodzicom na żądanie o niezależną ewaluację edukacyjną informacje o:

- miejscu uzyskania niezależnej ewaluacji edukacyjnej,
- kryteriach agencji publicznej obowiązujących w przypadku niezależnej ewaluacji edukacyjnej.

Kryteria agencji publicznej:

Gdy niezależna ewaluacja edukacyjna jest przeprowadzana na koszt publiczny, kryteria uzyskania niezależnej ewaluacji edukacyjnej, w tym lokalizacja ewaluacji i kwalifikacje egzaminatora, muszą być zgodne z kryteriami, z których korzysta agencja publiczna w przypadku inicjacji ewaluacji z własnej inicjatywy, o ile są one zgodne z prawami rodzica do niezależnej ewaluacji edukacyjnej. Z wyłączeniem powyższych kryteriów agencja publiczna nie może nakładać warunków ani harmonogramów uzyskania niezależnej ewaluacji edukacyjnej na koszt publiczny.

Prawo rodzica do ewaluacji na koszt publiczny:

Rodzice mają prawo wyłącznie do jednej niezależnej ewaluacji edukacyjnej na koszt publiczny za każdym razem, gdy agencja publiczna przeprowadzi ewaluację, jeżeli:

- Rodzice dziecka nie zgadzają się z wynikiem ewaluacji uzyskanym przez agencję publiczną;¹ lub
- rodzice złożyli do agencji publicznej pisemny wniosek o przeprowadzenie ewaluacji edukacyjnej przez agencję publiczną, a agencja publiczna:
  - nie odpowiedziała na wniosek w ciągu 30 dni; lub
  - zaakceptowała wniosek, ale spotkanie w sprawie ewaluacji edukacyjnej nie odbyło się z winy rodzica, w ciągu:
    - sześćdziesięciu (60) dni od daty otrzymania wniosku przez agencję publiczną; lub
    - jeżeli w Stanie obowiązuje stan wyjątkowy ogłoszony przez gubernatora, w ciągu dziewięćdziesięciu (90) dni od daty otrzymania wniosku przez agencję publiczną.

Jeśli agencja publiczna wniesie sprawę do sądu, a ostatecznie okaże się, że ewaluacja agencji publicznej była prawidłowa, rodzice nadal mają prawo do niezależnej ewaluacji edukacyjnej, ale nie na koszt publiczny.

Jeśli rodzic zażąda niezależnej ewaluacji edukacyjnej, agencja publiczna może poprosić rodziców o

¹ 34 CFR § 300.502(b)(5).
Wersja zmieniona maj 2021_FINAL
wejście w życie 1 lipca 2021

powód odrzucania przez nich ewaluacji publicznej. Rodzice nie muszą jednak składać wyjaśnień, a agencja publiczna nie może bez przyczyny opóźniać zapewnienia niezależnej ewaluacji edukacyjnej na koszt publiczny ani wniesienia sprawy do sądu w celu obrony ewaluacji agencji publicznej.

Ewaluacja zainicjowana przez rodzica:

Rodzice zawsze mają prawo do niezależnej oceny edukacyjnej przeprowadzonej na ich koszt przez wysoko wykwalifikowanych specjalistów, których sami wybrali. Wyniki ewaluacji przeprowadzonych z inicjatywy rodziców muszą zostać uwzględnione przez agencję publiczną oraz zespół IEP w ramach podejmowania wszelkich decyzji dotyczących zapewniania FAPE dziecku, jeśli spełniają kryteria agencji publicznej.⁵ Wynik ewaluacji prywatnych przeprowadzonych z inicjatywy rodziców można również przedstawić jako dowód w postępowaniu sądowym dotyczącym dziecka.

Żądanie o ewaluację sędziego administracyjnego (ALJ):

Jeśli sędzia administracyjny (ALJ, Administrative Law Judge) Biura ds. Postępowań Administracyjnych (OAH, Office of Administrative Hearings) zażąda niezależnej ewaluacji edukacyjnej w ramach postępowania sądowego, koszt oceny pokrywa się z funduszy publicznych.

RODZICE ZASTĘPCZY

IEP i IFSP

34 C.F.R. § 300.519 i § 303.422

Lokalna agencja prowadząca, lokalny system szkolnictwa lub, w niektórych przypadkach, sędzia może przydzielić rodzica zastępczego reprezentującego kwalifikujące się dziecko, jeśli:

- nie można zidentyfikować rodzica,
- agencja publiczna po podjęciu uzasadnionych kroków nie może znaleźć rodzica dziecka,
- dziecko pozostaje pod kuratelą stanu Maryland.
- Agencja prowadząca musi podjąć uzasadnione kroki mające na celu przydzielenie rodzica zastępczego nie później niż 30 dni po ustaleniu przez agencję publiczną takiej potrzeby.

Kryteria rodziców zastępczych:

- Brak konfliktów z interesami dziecka
- Posiada zasoby, tj. wiedzę i umiejętności, umożliwiające należytą reprezentację dziecka
- Nie jest pracownikiem stanu ani pracownikiem usługodawcy świadczącego usługi wczesnej interwencji ani inne usługi na rzecz dziecka lub jego rodziny

Po powołaniu na rodzica zastępczego osoba nabywa prawa równe z prawami rodzica, bez względu na sytuację.

- Rodziców zastępczych nie będzie uznawało się za pracowników agencji tylko dlatego, że otrzymują od agencji publicznej pieniądze tytułem pełnienia obowiązków rodzica zastępczego.

Lokalna agencja prowadząca lub system szkolny musi zawiadomić kuratora stanowego ds. szkół lub jego pełnomocnika o powołaniu rodzica zastępczego. Rodzic zastępczy może reprezentować dziecko we wszystkich kwestiach związanych:

---

⁵ 34 CFR § 303.502(c).

- z ewaluacją i oceną dziecka,
- z rozwojem i wdrożeniem IFSP dziecka, w tym dorocznych ewaluacji i okresowych kontroli,
- z rozwojem, weryfikacją i opracowywaniem nowych wersji IEP dziecka,
- ze świadczeniem usług w zakresie wczesnej interwencji na rzecz dziecka i rodziny tytułem IFSP,
- z zaspokajaniem specjalnych potrzeb edukacyjnych dziecka i świadczeniem podobnych usług tytułem IEP.

POUFNOŚĆ INFORMACJI

IEP i IFSP

34 C.F.R. §§ 300.610-627 i 34 C.F.R. §§ 303.401-417

Rodzice mogą weryfikować dokumentację dziecka i żądać od agencji publicznej jej korygowania, jeśli uznają, że dane są nieprawidłowe. Warunkiem ujawnienia danych osobowych jest zgoda rodzica. Zgoda nie jest wymagana w części przypadków, które opisano poniżej. Agencja publiczna ma obowiązek dbać o poufność danych dotyczących wczesnej interwencji oraz dokumentacji edukacyjnej dziecka. Rodzice mogą zażądać od agencji publicznej zniszczenia dokumentacji edukacyjnej dziecka, gdy nie będzie ona potrzebna do świadczenia usług w zakresie wczesnej interwencji ani usług edukacyjnych.

Definicje:

Termin „zniszczenie” oznacza fizyczne zniszczenie lub usunięcie danych osobowych z dokumentacji w sposób uniemożliwiający identyfikację osoby.

Objaśnienie terminu „dokumentacja edukacyjna” można znaleźć w 34 C.F.R. cz. 99 (przepisy wdrażające ustawę o prawach edukacyjnych i prywatności rodzin [FERPA, Family Educational Rights and Privacy Act] z 1974 roku) pod hasłem „Dokumentacja edukacyjna”.

Termin „dokumentacja wczesnej interwencji” odwołuje się do wszelkiej dokumentacji dotyczącej dziecka, którą trzeba zbierać, utrzymywać i wykorzystywać w związku z częścią C IDEA oraz przepisów z tej części.

Termin „biorąca udział agencja” odwołuje się do agencji lub instytucji zbierającej, utrzymującej lub wykorzystującej dane osobowe, ewentualnie udostępniającej dane w świetle części IDEA. W świetle części C biorącą udział agencją może być agencja prowadząca, podmiot świadczący usługi wczesnej interwencji, a także każda osoba lub podmiot świadczący usługi wczesnej interwencji. Termin nie obejmuje pierwotnych źródeł referencyjnych, agencji publicznych (stanowej organizacji Medicaid ani programu CHIP) ani podmiotów prywatnych (np. prywatnych spółek ubezpieczeniowych) pełniących obowiązki wyłącznie w zakresie finansowania usług wynikających z części C.

Termin „dane osobowe” obejmuje następujące pozycje:

- imię i nazwisko dziecka, rodziców dziecka lub innego członka rodziny,
- adres dziecka,
- identyfikator osoby, np. numer ubezpieczenia społecznego dziecka,
- listę cech charakterystycznych lub innych informacji, które umożliwiają identyfikację dziecka ze znaczną pewnością.

W przypadku dzieci obsługiwanych tytułem IFSP termin „dane osobowe” obejmuje również poniższe pozycje:

- informacje pośrednio powiązane z osobą, takie jak data urodzenia, miejsce urodzenia i nazwisko panięńskie matki,
- informacje, które same w sobie lub w połączeniu z innymi są powiązane z konkretnym dzieckiem, ewentualnie można je z nim połączyć, w wyniku czego osoba działająca w społeczności wczesnej interwencji, która nie ma wiedzy na temat istotnych okoliczności, mogłaby zidentyfikować dziecko ze znaczną pewnością,
- informacje, który zażąda osoba, w przypadku której agencja lub instytucja edukacyjna uważa, że zna tożsamość ucznia opisywanego w dokumentacji edukacyjnej.

Zabezpieczenia:

Każda biorąca udział agencja musi dbać o poufność danych osobowych na etapach zbierania, przechowywania, ujawniania i niszczenia. Agencja publiczna musi oddelegować jedną osobę do ochrony poufności danych osobowych. Poza wymogami nakreślonymi w zabezpieczeniach proceduralnych, w prawie federalnym i stanowym również znajdują się zapisy chroniące dokumentację edukacyjną. Wszyscy pracownicy agencji publicznych zbierający i wykorzystujący dane osobowe muszą przejść szkolenie w zakresie przepisów stanowych w zakresie poufności danych osobowych. Każda biorąca udział agencja musi utrzymywać aktualną listę imion, nazwisk i stanowisk pracowników agencji posiadających uprawnienia umożliwiające dostęp do danych osobowych na wypadek kontroli.

Zgoda:

Zgodę rodziców należy uzyskać przed ujawnieniem danych osobowych stronom innym niż pracownicy biorących udział agencji w celu zaspokojenia wymogów części B, chyba że informacje są zawarte w dokumentacji edukacyjnej, a ujawnienie zostało zatwierdzone bez zgody rodzica w świetle 34 C.F.R. cz. 99. Agencja publiczna musi uzyskać zgodę rodzica lub zgodę kwalifikującego się dziecka, które ukończyło wiek dojrzałości w świetle prawa stanu Maryland, przed udostępnieniem danych osobowych pracownikom biorącym udział agencji zapewniających usługi przejściowe lub pokrywających ich koszt w świetle części B IDEA (IEP). Jeśli dziecko jest zapisane do szkoły prywatnej spoza rejonu szkolnego rodzica lub zostanie do niej zapisane, zgodę rodzica należy uzyskać przed każdym ujawnieniem danych osobowych dziecka pracownikom lokalnej agencji edukacyjnej (LEA, Local Educational Agency) w rejonie szkoły prywatnej i pracownikom LEA w rejonie rodzica.⁶

MSDE opracował polityki i procedury dla agencji publicznych, w tym sankcje, z których może korzystać stan, aby zapewnić zgodność z wszelkimi zasadami oraz wymogami w zakresie poufności wynikającymi z IDEA i FERPA. Jeśli organizacja lub osoba uważa, że agencja publiczna naruszyła wymogi poufności wynikające z IDEA, może złożyć skargę na ręce urzędnika stanowego w celu usunięcia uchybień.

Każda agencja publiczna musi wdrożyć procedury określające sposób doręczenia odpowiedniego zawiadomienia dla rodziców zawierającego pełny opis wymogów dotyczących poufności danych osobowych. Dokument musi:

- odnosić się do zależności różnych grup zamieszkujących stan i tłumaczeń na języki ojczyste,
- odnosić się do dzieci, których dane osobowe są utrzymywane, oraz rodzajów poszukiwanych informacji,

---

⁶ 34 CFR § 300.622.

- podsumowywać polityki i procedury, których musi przestrzegać biorąca udział agencja w zakresie przechowywania, ujawniania stronom trzecim, utrzymywania i niszczenia danych osobowych,
- opisywać polityki i procedury obowiązujące, gdy rodzic nie udzieli zgody,
- opisywać wszystkie prawa rodziców i dzieci w zakresie danych, w tym prawa wynikające z FERPA oraz wdrażania przepisów z 34 C.F.R. cz. 99.

Przed istotną identyfikacją, lokalizacją lub ewaluacją zawiadomienie musi zostać opublikowane i ogłoszone w gazetach, w innych mediach lub we wszystkich dostępnych mediach. Informacje o działaniach muszą dotrzeć do wszystkich rodziców w całym podległym rejonie.

Dane osobowe można ujawnić wyłącznie pracownikom biorącym udział agencji zbierających lub wykorzystujących informacje w związku z IDEA i wyłącznie w celu spełnienia wymogów zapewnienia FAPE dziecku o specjalnych potrzebach edukacyjnych lub realizacji usług wczesnej interwencji tytułem IDEA. Podczas przejścia z usług wczesnej interwencji na usługi przedszkolne agencja prowadząca zapewni MSDA oraz lokalnemu systemowi szkolnictwa informacje o tym, że dziecko zgodnie z wymogami 34 C.F.R. § 303.209(b)(1)(i) kwalifikuje się do otrzymywania edukacji dla dzieci o specjalnych potrzebach. Powiadomienie obejmuje imię i nazwisko dziecka, datę urodzenia oraz dane kontaktowe rodzica zgodne z wymogami 34 C.F.R. § 303.209(b)(1) i § 303.401. Ujawnienia dotyczące w jakimkolwiek stopniu działań organów ścigania i sądów lub odwoływania się do tych organów w związku z przestępstwem popełnionym z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych nie wymagają zgody rodzica, o ile jest to zgodne z FERPA.

Prawo dostępu:

W przypadku dzieci i rodzin korzystających z usług w zakresie wczesnej interwencji lokalna agencja prowadząca może zapewnić rodzicom kopię wstępną dokumentacji wczesnej interwencji wobec dziecka bez dodatkowych kosztów. Lokalna agencja prowadząca musi również zapewnić bezpłatnie rodzicom kopię każdej ewaluacji, oceny dziecka, oceny rodziny oraz IFSP w najkrótszym możliwym terminie po każdym spotkaniu IFSP. Każda agencja publiczna musi umożliwić rodzicom pełny wgląd w dokumentację edukacyjną ich dziecka zawierającą dane zbierane, utrzymywane i wykorzystywane przez taką agencję w celu identyfikacji, oceny oraz skierowania do instytucji edukacyjnej dziecka, a także w celu rozwoju i wdrażania IFSP oraz świadczenia FAPE. W przypadku dzieci i rodzin otrzymujących usługi tytułem IFSP lokalna agencja prowadząca musi zrealizować żądanie przed spotkaniem dotyczącym IFSP lub dowolnym postępowaniem sądowym bez zbędnej zwłoki, ale nie później niż 10 dni od zgłoszenia żądania.

W przypadku dzieci otrzymujących usługi tytułem IFSP agencja publiczna musi zrealizować żądanie przed spotkaniem dotyczącym IEP, dowolnym postępowaniem sądowym lub sesją rozstrzygającą bez zbędnej zwłoki, ale nie później niż 45 dni od zgłoszenia żądania. Prawo rodzica do weryfikacji dokumentacji edukacyjnej wynikające z tej sekcji obejmuje następujące prawa rodzica:

- prawo do uzyskania od agencji publicznej objaśnień dokumentacji oraz jej interpretacji,
- prawo do uzyskania od agencji publicznej kopii dokumentacji, o ile niedostarczenie kopii uniemożliwiłoby rodzicowi wykonywanie prawa weryfikacji dokumentacji edukacyjnej,
- prawo do weryfikacji dokumentacji edukacyjnej przez przedstawiciela rodzica.

Agencja publiczna może zakładać istnienie prawa rodzica do weryfikacji dokumentacji edukacyjnej dziecka, dopóki nie otrzyma zawiadomienia o tym, że rodzic utracił swoje kompetencje w świetle prawa stanowego obejmującego tę kwestię w wyniku przeniesienia praw rodzicielskich, separacji lub rozwodu.

Rejestracja dostępu:

Każda agencja publiczna musi utrzymywać rejestry osób niebędących rodzicami lub uprawnionymi pracownikami agencji publicznej uzyskujących dane edukacyjne zgromadzone, utrzymywane lub używane w związku z częścią C lub B IDEA, w tym imiona i nazwiska osób, daty udzielenia dostępu oraz cel, w jakim udzielono dostępu do danych. Jeśli jakiegokolwiek dane edukacyjne zawierają informacje o więcej niż jednym dziecku, rodzice dzieci mają prawo do wglądu wyłącznie w dane o swoim dziecku, ewentualnie prawo do uzyskania danych o swoim dziecku od uprawnionej osoby. Każda agencja publiczna zapewni rodzicom na ich żądanie listę typów oraz lokalizacji przechowywania danych edukacyjnych zgromadzonych, utrzymywanych lub używanych przez agencję publiczną. Każda agencja publiczna może naliczyć opłatę za kopie dokumentacji edukacyjnej dla rodziców, o ile jej wysokość nie uniemożliwi rodzicom wykonania swojego prawa do weryfikacji dokumentacji. Agencja publiczna nie może naliczyć opłaty za wyszukanie informacji w dokumentacji edukacyjnej ani za ich uzyskanie z dokumentacji.

Poprawianie danych na żądanie rodzica:

Jeśli rodzice uważają, że dane w dokumentacji edukacyjnej zbierane, utrzymywane lub wykorzystywane tytułem IDEA są błędne lub mylące, ewentualnie naruszają prywatność lub inne prawa dziecka, mogą zażądać od agencji publicznej utrzymującej informacje poprawienia dokumentacji edukacyjnej. Agencja publiczna musi w miarę możliwości jak najszybciej od otrzymania takiego żądania zdecydować o tym, czy poprawić informacje zgodnie z żądaniem rodzica. Jeśli agencja publiczna odmówi poprawienia danych zgodnie z żądaniem, zawiadomi rodzica o odmowie i poinformuje rodzica o jego prawie do zakwestionowania zawartości dokumentacji edukacyjnej podczas postępowania sądowego. Prawidłowy przebieg postępowania, której celem będzie zakwestionowanie zawartości dokumentacji edukacyjnej, opisano w procedurach FERPA, 34 C.F.R. §99.22.

Agencja publiczna na żądanie zapewni rodzicowi możliwość udziału w postępowaniu mającym na celu zakwestionowanie zawartości dokumentacji edukacyjnej. Celem procesu jest poprawienie błędnych lub mylących informacji, a także usunięcie naruszeń prywatności oraz innych praw dziecka. Jeśli w wyniku postępowania agencja publiczna uzna, że informacje są błędne lub mylące, ewentualnie naruszają prywatność lub inne prawa dziecka, agencja publiczna musi odpowiednio poprawić informacje i zawiadomić rodzica o takim działaniu. Jeśli w wyniku postępowania agencja uzna, że informacje są niedokładne lub mylące, ewentualnie naruszają prywatność lub inne prawa dziecka, zawiadomi rodzica o jego prawie do umieszczenia w utrzymywanej przez agencję dokumentacji dziecka oświadczenia na temat informacji lub przyczyn podważania decyzji agencji publicznej.

Wszelkie wyjaśnienia wprowadzone do dokumentacji dziecka muszą:

- być utrzymywane przez agencję publiczną w ramach dokumentacji dziecka, dopóki dokumentacja lub jej podważana część jest utrzymywana przez agencję publiczną,
- być zawierać objaśnienie dostępne wszelkim stronom żądającym udostępnienia kopii dokumentacji dziecka lub podważanej części.

Procedura niszczenia informacji:

Gdy zbieranie, utrzymywanie lub wykorzystywanie danych osobowych tytułem IDEA przestanie być warunkiem świadczenia usług w zakresie wczesnej interwencji oraz usług edukacyjnych na rzecz dziecka, agencja publiczna musi zawiadomić o tym rodziców. Dane muszą zostać zniszczone na żądanie rodziców. Jeśli jednak uczeń korzysta z usług zaspokajających specjalne potrzeby edukacyjne tytułem części B,

może być utrzymywana jego trwała dokumentacja, w tym imię i nazwisko, adres, numer telefonu, stopnie, obecność, plan lekcji, ukończone klasy i lata. Podobne zasady obowiązują w przypadku usług w zakresie wczesnej interwencji świadczonych tytułem części C. Bez ograniczeń czasowych może być utrzymywana dokumentacja, w tym imię i nazwisko, data urodzenia, dane kontaktowe rodzica (w tym adres i numer telefonu), imiona i nazwiska koordynatorów ds. usług oraz dostawców EIS oraz dane dotyczące ukończenia edukacji w placówce (w tym rok i wiek ukończenia edukacji oraz ukończone programy).

Prawa dziecka:

W świetle regulacji FERPA prawa rodzicielskie w zakresie dokumentacji edukacyjnej są przenoszone na dziecko, gdy ukończy 18 rok życia, chyba że w wyniku niepełnosprawności dziecka jest ono pozbawione zdolności prawnej do ich odbioru. W przypadku przeniesienia praw rodzica wynikających z części B IDEA na dziecko, które osiągnęło wiek dojrzałości, wymogi IDEA w zakresie poufności również muszą zostać przeniesione na dziecko. Agencja publiczna musi dostarczyć rodzicowi i dziecku wszelkie zawiadomienia wymagane w świetle IDEA. Więcej szczegółowych informacji zamieszczono w sekcji „Przeniesienie praw rodzicielskich po osiągnięciu wieku dojrzałości”.

Informacje o postępowaniach dyscyplinarnych:

Agencja publiczna może rejestrować w danych dziecka trwające lub przeszłe działania dyscyplinarne podejmowane wobec dziecka oraz przekazywać takie informacje w tym samym zakresie co w przypadku dzieci bez specjalnych potrzeb edukacyjnych. Oświadczenia mogą obejmować opisy zachowań dziecka wymagających podjęcia działań dyscyplinarnych, opisy podjętych działań dyscyplinarnych oraz wszelkie pozostałe informacje istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa dziecka oraz innych osób związanych z dzieckiem. Jeśli dziecko zostanie przeniesione do innej szkoły, przekazane zostaną wszystkie dane dziecka wraz z aktualną dokumentacją IEP dziecka oraz z wszelkimi oświadczeniami dotyczącymi trwających lub przeszłych działań dyscyplinarnych wobec dziecka.

DYSCYPLINOWANIE DZIECI O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

IEP

34 C.F.R. §§ 300.530 -300.536

Poniższe informacje dotyczą dzieci z niepełnosprawnościami w wieku od 3 do 21 lat korzystających z usług tytułem rozszerzonego IFSP lub IEP.

Rodzice mają prawo do wymienionych procedur i zabezpieczeń w przypadku podjęcia przez agencję publiczną określonych działań dyscyplinarnych wobec ich dziecka. Zgodnie z 34 C.F.R. § 300.530(d) agencja publiczna musi zapewnić dziecku usługi edukacyjne po usunięciu dziecka na dłużej niż 10 dni szkolnych w roku szkolnym za naruszenie kodeksu ucznia.

Definicje:

W tej części przyjmuje się następujące definicje terminów:

- Termin „substancja kontrolowana” oznacza narkotyk lub inną substancję wskazaną w załącznikach I, II, III, IV lub V w sekcji 202(c) ustawy o substancjach kontrolowanych (21 U.S.C. 812(c)).

- Termin „narkotyki” oznacza substancję kontrolowaną, ale nie obejmuje substancji posiadanych legalnie lub używanych pod nadzorem licencjonowanych pracowników opieki zdrowotnej, a także posiadanych lub używanych legalnie pod nadzorem prawa, IDEA czy przepisów federalnych.
- Termin „broń” należy uważać za tożsamy z terminem „niebezpieczna broń” z punktu (2) pierwszej podsekcji (g) sekcji 930 księgi 18. Kodeksu Stanów Zjednoczonych.
- Termin „poważne uszkodzenie ciała” należy uważać za tożsamy z terminem „poważne uszkodzenie ciała” z punktu (3) pierwszej podsekcji (g) sekcji 1365 działu 18. Kodeksu Stanów Zjednoczonych.

Kompetencje pracowników szkoły:

Określając, czy zmianę placówki edukacyjnej w wyniku naruszenia przez dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych kodeksu ucznia dokonano zgodnie z poniższymi wymogami związanymi z dyscypliną, pracownicy szkoły mogą rozpatrywać wszelkie niepowtarzalne okoliczności jednostkowo.⁷

Pracownicy szkoły mogą usunąć dziecko z niepełnosprawnościami z bieżącej placówki edukacyjnej do przejściowej alternatywnej placówki edukacyjnej, do innej placówki lub je zawiesić na okres nie dłuższy niż 10 dni szkolnych w związku z naruszeniem kodeksu szkolnego w takim samym zakresie co w przypadku pozostałych dzieci, a także zawiesić je dodatkowo na okres nie dłuższy niż 10 następujących po sobie dni szkolnych w tym samym roku szkolnym za oddzielne występki (o ile usunięcia nie będą mogły zostać uznane za zmianę placówki edukacyjnej w świetle §300.536).⁸

Jeśli zachowanie, które naruszyło kodeks ucznia nie wynikało z niepełnosprawności dziecka (określenie wynikania opisano poniżej), a dyscyplinarna zmiana placówki edukacyjnej przekroczy 10 dni szkolnych z rzędu, pracownicy szkoły mogą zastosować procedury dyscyplinarne wobec takiego dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych na zasadach takich samych co w przypadku pozostałych dzieci (sposób, wymiar czasu). Szkoła musi jednakże zapewnić usługi dziecku zgodnie z postanowieniami z sekcji Usługi.⁹ Zespół IEP dziecka określa warunki edukacyjne takich usług.¹⁰

Po usunięciu dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych z bieżącej placówki na 10 dni szkolnych w tym samym roku szkolnym w przypadku następujących po sobie dniach usunięcia agencja publiczna musi świadczyć usługi w zakresie wynikającym z poniższej sekcji o świadczeniu usług.¹¹

Zgodnie z polityką dyscyplinowania obejmującą wszystkie dzieci korzystające z programów przed przedszkolem i przedszkolnych, pierwszoklasistów i drugoklasistów dyscyplinarne usunięcie może mieć miejsce wyłącznie wtedy, gdy administracja szkolna w porozumieniu z psychologiem szkolnym lub innym specjalistą ds. zdrowia psychicznego ustali, że istnieje bezpośrednie ryzyko dla zdrowia lub życia innych uczniów lub pracowników, którego nie da się ograniczyć ani wyeliminować poprzez interwencje i wsparcie. W takim przypadku dyrektor lub administracja szkoły musi natychmiast skontaktować się z rodzicem lub opiekunem ucznia. Dodatkowo dziecka nie można usunąć na dłużej niż pięć dni szkolnych na incydent. Dzieci korzystające z

---

⁷ 34 CFR § 300.530(a).

⁸ 34 CFR § 300.536 (b)(1).

⁹ 34 CFR § 300.530(c).

¹⁰ *Id.*

¹¹ 34 CFR § 300.530(b)(2).

publicznych programów przed przedszkolem, przedszkolnych, dla pierwszoklasistów lub drugoklasistów mogą być dyscyplinarnie usunięte na okres czterdziestu pięciu dni szkolnych lub dłuższy wyłącznie w sposób zgodny z prawem federalnym (COMAR 13A.08.01.11).

Usługi:

Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych usuwane z bieżącej placówki na 10 dni szkolnych lub mniej w roku szkolnym ma prawo do usług wyłącznie wtedy, gdy agencja publiczna zapewnia je dzieciom korzystającym ze standardowych usług edukacyjnych usuniętych z podobnych przyczyn.

Jeśli dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych jest usuwane z bieżącej placówki na ponad 10 dni, a jego zachowanie nie wynika z niepełnosprawności dziecka (*określanie wynikania opisano poniżej*) lub dziecko zostało usunięte w szczególnych okolicznościach (*szczególne okoliczności opisano poniżej*), musi:¹²

1. nadal otrzymywać usługi edukacyjne (mieć dostęp do FAPE), aby móc wciąż realizować ogólny program edukacyjny, ale w innym otoczeniu (na przykład w przejściowej alternatywnej placówce edukacyjnej), oraz stopniowo osiągnięcie celów określonych w IEP dziecka,
2. być poddawane odpowiednim analizom funkcjonalnym zachowań oraz korzystać z usług interwencji behawioralnych oraz modyfikacji, które przygotowano z myślą o korygowaniu niepożądanych zachowań w celu ich wyeliminowania.

Gdy dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych zostanie usunięte z bieżącej placówki edukacyjnej na 10 dni szkolnych w tym samym roku szkolnym, a bieżące usunięcie będzie trwać 10 dni szkolnych z rzędu lub mniej lub nie będzie wymagało zmiany placówki edukacyjnej (definicja poniżej), pracownicy szkoły po konsultacji z przynajmniej jednym nauczycielem ze szkoły muszą określić zakres wymaganych usług, dzięki którym dziecko będzie mogło nadal realizować program edukacyjny w innym otoczeniu oraz stopniowo osiągać cele określone w IEP dziecka. Jeśli usunięcie dziecka stanowi zmianę placówki edukacyjnej (*zmianę placówki edukacyjnej z powodu usunięcia dyscyplinarnego opisano poniżej*), zespół IEP dziecka określi odpowiednie usługi, aby umożliwić dziecku dalszą realizację ogólnego programu nauczania, ale w innym otoczeniu (na przykład w przejściowej alternatywnej placówce edukacyjnej), oraz stopniowo realizować cele określone w IEP dziecka.

Określanie związku zachowania z niepełnosprawnością

W ciągu 10 dni szkolnych od decyzji o zmianie placówki edukacyjnej z uwagi na naruszenie kodeksu postępowania rodzic i zespół IFSP dziecka lub IEP dziecka muszą zweryfikować wszelkie istotne informacje w dokumentacji dziecka, w tym IFSP lub IEP, wszelkie obserwacje nauczyciela oraz istotne informacje zapewnione przez rodzica, aby określić, czy badane postępowanie:

- było spowodowane lub bezpośrednio i w znacznym stopniu związane z niepełnosprawnością dziecka,
- było bezpośrednim rezultatem błędów agencji publicznej w zakresie wdrażania IFSP lub IEP dziecka.¹³

Jeśli zespół ds. IEP ustali, że jeden z powyższych punktów ma zastosowanie, postępowanie musi zostać uznane wynikające z niepełnosprawności dziecka.¹⁴ Dodatkowo, jeśli zespół IEP uzna, że analizowane postępowanie dziecka wynikało bezpośrednio z błędów LEA w zakresie

¹² 34 CFR § 300.530(d).

¹³ 34 CFR § 300.530(e)(1)(i-ii).

¹⁴ 34 CFR § 300.530(e)(2).

wdrażania IEP dziecka, LEA musi podjąć natychmiastowe kroki w celu usunięcia wszelkich zaistniałych uchybień.¹⁵

Jeśli zachowanie wynikało z niepełnosprawności dziecka, zespół IFSP lub zespół IEP musi:¹⁶

- przeprowadzić analizę funkcjonalną zachowań i wdrożyć plan interwencji behawioralnych realizowany na rzecz dziecka, o ile agencja publiczna nie podjęła uprzednio takich kroków,
- zweryfikować plan interwencji behawioralnych, jeśli istnieje, oraz zmodyfikować go zależnie od potrzeb w celu skorygowania zachowania dziecka,¹⁷
- umożliwić dziecku powrót do placówki, z której zostało usunięte, chyba że rodzice i agencja publiczna postanowią o zmianie placówki w ramach modyfikacji planu interwencji behawioralnej (nie dotyczy sytuacji, w których dziecko zostało usunięte do przejściowej alternatywnej placówki edukacyjnej w związku z narkotykami, bronią lub poważnym uszkodzeniem ciała).¹⁸

Szczególne okoliczności:

Pracownicy szkoły mogą usunąć dziecko i przenieść do przejściowej alternatywnej placówki edukacyjnej na 45 dni szkolnych bez względu na to, czy zachowanie było wynikiem niepełnosprawności dziecka, gdy dziecko:

- przynosi broń do szkoły lub posiada broń w budynku szkoły lub na terenie szkoły, ewentualnie w lokalizacji nadzorowanej przez władze stanowe lub agencję publiczną,¹⁹
- świadomie posiada narkotyki lub je zażywa, sprzedaje substancje kontrolowane lub pomaga w ich sprzedaży w budynku szkoły lub na jej terenie, ewentualnie w lokalizacji nadzorowanej przez władze stanowe lub agencję publiczną,²⁰
- poważnie uszkodziło ciało innej osoby w budynku szkoły lub na terenie szkoły, ewentualnie w lokalizacji nadzorowanej przez władze stanowe lub agencję publiczną,²¹

Zespół IEP określa przejściową alternatywną placówkę edukacyjną w przypadku usunięć wiążących się ze zmianą placówki edukacyjnej oraz usunięć wynikających z ustępu o dodatkowej władzy i szczególnych okolicznościach.

Zmiana placówki edukacyjnej:

W kontekście usunięcia dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych z bieżącej placówki edukacyjnej zmiana szkoły ma miejsce, gdy:

- usunięcie trwa więcej niż 10 następujących po sobie dni szkolnych w roku szkolnym,
- dziecko poddane zostało serii usunięć, które składają się na schemat, gdyż w roku szkolnym usunięcie trwało więcej niż 10 dni szkolnych, zachowanie dziecka nie odbiega od tego z poprzednich zdarzeń skutkujących serią usunięć, a ponadto wzięwszy pod uwagę dodatkowe czynniki takie jak długość każdego usunięcia, całkowity czas usunięcia dziecka oraz bliskość poszczególnych usunięć.

---

¹⁵ 34 CFR § 300.530(e)(3).

¹⁶ 34 CFR § 300.530(f)(1).

¹⁷ 34 CFR § 300.530(f)(1)(ii).

¹⁸ 34 CFR § 300.530(f)(2).

¹⁹ 34 CFR § 300.530(g)(1).

²⁰ 34 CFR § 300.530(g)(2).

²¹ 34 CFR § 300.530(g)(3).

Agencja publiczna określa indywidualnie, czy schemat usunięć przekłada się na zmianę placówki edukacyjnej. Ustalenia podlegają weryfikacji w ramach obowiązujących procedur i postępowań sądowych. Gdy dziecko zostanie usunięte na więcej niż 10 dni szkolnych, skutkuje to zmianą placówki edukacyjnej, bez względu na to, czy zachowanie jest przejawem niepełnosprawności czy dziecko zostało przeniesione do przejściowej alternatywnej placówki edukacyjnej (IAES, Interim Alternative Educational Setting) za narkotyki, broń lub poważne uszkodzenie ciała, nadal może korzystać z usług umożliwiających mu dalszą realizację programu edukacyjnego w innym otoczeniu oraz stopniowe osiąganie celów określonych w IEP dziecka. Dziecko musi również przejść odpowiednie analizy funkcjonalne zachowań oraz korzystać z usług interwencji behawioralnych oraz modyfikacji przygotowanych z myślą o korygowaniu niepożądanych zachowań w celu ich wyeliminowania. Zespół IEP określa odpowiednie usługi oraz lokalizację, w której będą one świadczone.

Odwołanie się od działań dyscyplinarnych:

Jeśli rodzice dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych nie zgadzają się z decyzją dotyczącą przeniesienia dziecka z przyczyn dyscyplinarnych, mogą złożyć wniosek o przeprowadzenie procesu sądowego na ręce pracowników Biura ds. Postępowań Administracyjnych (OAH, Office of Administrative Hearings) i agencji publicznej.²² Jeśli agencja publiczna uważa, że pozostawienie dziecka w bieżącej placówce edukacyjnej może zaszkodzić dziecku lub jego otoczeniu, agencja publiczna może złożyć wniosek o przeprowadzenie procesu sądowego na ręce OAH i rodziców. Gdy w związku z niniejszą sekcją zostanie wniesiony wniosek o postępowanie, spotkanie w celu rozstrzygnięcia problemu musi odbyć się w ciągu siedmiu dni od odbioru zawiadomienia o skardze sądowej, chyba że rodzice i LEA zdecydują na piśmie o rezygnacji z takiego spotkania lub o przystąpieniu do mediacji. Gdy stronom nie uda się ustalić wspólnie akceptowalnego rozwiązania, postanowienie sądowe może się rozpocząć w ciągu 15 dni od odbioru skargi sądowej.

Sędzia administracyjny (ALJ, Administrative Law Judge) przeprowadzi postępowanie sądowe. Gdy postępowanie będzie miało miejsce w związku z decyzjami podjętymi powyżej, musi zostać przeprowadzone jak najszybciej i zgodnie z 34 CFR § 300.532(c). Postępowanie musi odbyć się w ciągu 20 dni szkolnych od dnia złożenia skargi sądowej, a urzędnik oddelegowany do postępowania musi wydać ostateczną decyzję przed upływem 10 dni szkolnych od postępowania.

Podejmując decyzję w ramach odwołania od postępowania dyscyplinarnego, ALJ może:

- przywrócić dziecko do placówki, z której zostało ono usunięte,
- nakazać zmianę placówki edukacyjnej, tj. przenieść je do odpowiedniej przejściowej alternatywnej placówki edukacyjnej na nie więcej niż 45 dni szkolnych, o ile ALJ ustali, że pozostanie w bieżącej placówce dziecka prawdopodobnie skutkować będzie uszkodzeniem zdrowia dziecka lub innych osób.
- Od wszelkich decyzji podjętych w ramach przyspieszonego postępowania sądowego w związku z niniejszą sekcją można się odwołać zgodnie z 34 CFR § 300.514.²³

Uwaga: powyższe procedury mogą być powtarzane, o ile LEA uważa, że powrót dziecka do pierwotnej placówki najprawdopodobniej skutkować będzie uszkodzeniem zdrowia dziecka lub innych osób.²⁴

---

²² 34 CFR § 300.532(a).

²³ 34 CFR § 300.532(c)(5).

²⁴ 34 CFR § 300.532(b)(3).

Gdy skarga sądowa zostanie złożona przez jednego z rodziców lub przez agencję publiczną, dziecko pozostanie w przejściowej alternatywnej placówce edukacyjnej do czasu wydania decyzji przez ALJ lub do czasu wygaśnięcia przewidzianego okresu (nie dłuższego niż 45 dni szkolnych), zależnie od tego, które wydarzenie nastąpi wcześniej, chyba że rodzice i agencja publiczna zgodnie podejmą inną decyzję.

Dziecko, które jeszcze się nie kwalifikuje

Dzieci bez specjalnych potrzeb edukacyjnych, które naruszą reguły lub kodeks ucznia mogą skorzystać z dowolnego zapewnianego zabezpieczenia, o ile agencja publiczna wie o niepełnosprawności dziecka istniejących przed zachowaniem skutkującym naruszeniem.

Uznaje się, że agencja publiczna ma wiedzę o niepełnosprawności przed wystąpieniem zachowania skutkującego wszczęciem działań dyscyplinarnych, jeśli:

- rodzice wyrazili na piśmie obawę o tym, że dziecko ma specjalne potrzeby edukacyjne i wymaga powiązanych usług, i przekazali ją pracownikom agencji publicznej odpowiedzialnym za nadzór lub administrację, ewentualnie nauczycielowi dziecka,
- rodzice zażądali ewaluacji,
- nauczyciel dziecka lub inny pracownik szkoły wyraził konkretną obawę związaną ze schematem zachowań przejawianych przez dziecko, bezpośrednio przed dyrektorem ds. dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub innym pracownikiem odpowiedzialnym w agencji publicznej za nadzór.

Uznaje się, że agencja publiczna nie ma wiedzy, jeśli:

- rodzice nie zgodzili się na przeprowadzenie oceny przez agencję publiczną,
- rodzice nie zgodzili się na zapewnianie usług na rzecz dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych przez agencję publiczną,
- dziecko zostało ocenione i uznano, że nie jest dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych w świetle IDEA.

Jeśli agencja publiczna nie ma wiedzy na temat niepełnosprawności dziecka przed podjęciem działań dyscyplinarnych, dziecko może podlegać tym samym środkom dyscyplinarnym co dzieci bez specjalnych potrzeb edukacyjnych przejawiające podobne zachowania.

Jeśli rodzic złoży wniosek o ewaluację w okresie, w którym wobec dziecka podjęte zostaną środki dyscyplinarne, ewaluację należy przeprowadzić szybciej. Oczekując na wyniki, o otoczeniu edukacyjnym dziecka będą decydowały władze szkoły. Jeśli z ewaluacji agencji publicznej i danych zapewnionych przez rodziców wyniknie, że dziecko ma specjalne potrzeby edukacyjne, agencja publiczna musi zapewnić mu dostosowaną do jego potrzeb edukację oraz powiązane usługi wraz z wszelkimi zabezpieczeniami proceduralnymi w zakresie dyscyplinowania dziecka.

Odwoływanie się do organów ścigania i władzy sądowniczej oraz działania powyższych

IDEA nie zakazuje agencjom publicznym zgłaszania przestępstw odpowiednim władzom i organom ścigania, a sądy mogą stosować prawo stanowe w przypadku przestępstw popełnionych przez dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Każda agencja zgłaszająca przestępstwo musi zapewnić kopie dokumentacji dotyczącej edukacji dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dyscyplinowania dziecka odpowiednim władzom w zakresie dozwolonym przez ustawę o prawach rodziny w zakresie edukacji i prywatności (FERPA, Family Educational Rights and Privacy Act).

JEDNOSTRONNE UMIESZCZENIE DZIECI

W SZKOLE PRYWATNEJ NA KOSZT PUBLICZNY PRZEZ RODZICÓW

IEP

34 CFR § 300.148

IDEA nie wymaga od agencji publicznej pokrywania kosztu edukacji, w tym wczesnej interwencji ani edukacji specjalnej i powiązanych usług, na rzecz dziecka z niepełnosprawnościami uczęszczającego do szkoły prywatnej wybranej przez rodzica pomimo tego, że agencja publiczna zapewniła mu bezpłatną odpowiednią edukację publiczną (FAPE, Free Appropriate Public Education).

IDEA nie wymaga od agencji publicznej pokrywania kosztu edukacji, w tym edukacji specjalnej i powiązanych usług, na rzecz dziecka z niepełnosprawnościami uczęszczającego do szkoły prywatnej wybranej przez rodziców pomimo tego, że agencja publiczna zapewniła mu bezpłatną odpowiednią edukację publiczną (FAPE). Agencja publiczna musi jednak w świetle prawa federalnego uwzględnić dziecko w populacji dzieci uczęszczających do szkół publicznych w wyniku decyzji rodziców. Spory pomiędzy rodzicami i agencją publiczną w zakresie dostępności FAPE i odpowiedzialności finansowej muszą być przetwarzane zgodnie z procedurą zgłaszania skarg wynikającą z IDEA. Więcej informacji zamieszczono w sekcji „Rozstrzygnięcie sporów”.

Jeśli dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych korzystało z edukacji specjalnej i powiązanych usług agencji publicznej, a rodzice zapisali dziecko do prywatnego przedszkola, prywatnej szkoły podstawowej lub prywatnego liceum bez zgody lub rady agencji publicznej, ALJ lub sąd może zażądać od agencji publicznej pokrycia kosztów poniesionych przez rodziców w wyniku zapisu, o ile ALJ lub sąd ustali, że agencja publiczna nie zapewniła dziecku FAPE w sposób terminowy przed zapisem dziecka w nowej szkole, a edukacja w szkole prywatnej spełnia wymagane normy. ALJ lub sąd może uznać, że wybór szkoły przez rodzica był odpowiedni, nawet jeśli nie spełnia on stanowych standardów obowiązujących w przypadku edukacji świadczonej przez agencje publiczne.

Ograniczenie zwrotu kosztów:

Zwrot kosztów może być ograniczony lub może zostać uznany za niekonieczny przez ALJ lub sąd, jeśli:

- podczas ostatniego spotkania z rodzicami przed usunięciem dziecka ze szkoły publicznej rodzice nie zawiadomili zespołu IEP o tym, że nie zgadzają się na otoczenie edukacyjne, w którym planowano zapewnianie FAPE zaproponowane przez agencję publiczną, nie podzielili się swoimi obawami ani intencją zapisu dziecka do szkoły prywatnej na koszt publiczny,
- przynajmniej dziesięć (10) dni roboczych (w tym dni roboczych, w które wypadają dni wolne od pracy) przed usunięciem przez rodziców dziecka ze szkoły publicznej rodzice nie doręczyli agencji publicznej pisemnego zawiadomienia o chęci usunięcia dziecka zawierającego obawy w zakresie edukacji dziecka w instytucji publicznej,
- przed usunięciem dziecka ze szkoły publicznej przez rodziców agencja publiczna zawiadomiła rodziców, przekazując uprzednio odpowiednie zawiadomienie o chęci ewaluacji dziecka (zawierające odpowiednie i uzasadnione oświadczenie o celu ewaluacji), ale rodzice nie przyprowadzili dziecka na wskazane miejsce ewaluacji,
- sąd uzna działania rodziców za pozbawione podstaw.

Bez względu na opisane powyżej wymogi w zakresie zawiadomień wysokość zwrotu kosztów:

- nie będzie ograniczona, a zwrot zostanie przekazany, jeśli rodzice nie doręczyli zawiadomienia:
  - przez agencję publiczną, która utrudniała im ten proces,
  - rodzice nie otrzymali pisemnego zawiadomienia o konieczności doręczenia zawiadomienia wynikającej z IDEA,
  - zgodność z wymogami dotyczącymi zawiadomienia najprawdopodobniej skutkowałaby ryzykiem dla zdrowia lub życia dziecka,
- nie może, w wyniku decyzji sądu lub ALJ, być ograniczona, a zwrot nie musi zostać przekazany w przypadku niedoręczenia zawiadomienia z następujących powodów:
  - rodzice są niepiśmienni i nie potrafią pisać w języku angielskim,
  - zgodność z wymogami dotyczącymi zawiadomienia skutkowałaby znacznym cierpieniem emocjonalnym dziecka.

PRZENIESIENIE PRAW RODZICIELSKICH PO OSIĄGNIĘCIU WIEKU DOJRZAŁOŚCI

IEP

34 CFR § 300.520

W stanie Maryland prawa rodzicielskie są przenoszone na dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych po osiągnięciu wieku pełnoletniości wyłącznie w niektórych okolicznościach.

W świetle prawa stanu Maryland w ograniczonych przypadkach wszystkie prawa przysługujące rodzicom w świetle IDEA mogą być przeniesione na dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Takie zdarzenie ma miejsce, gdy dziecko osiągnie 18 rok życia, o ile dziecko nie zostało uznane za niezdolne do skorzystania z tego prawa oraz istnieją dokumenty potwierdzające, co następuje:

- rodzice są niedostępni lub nieznani, a dziecko żąda przeniesienia praw rodzicielskich na nie same, dodatkowo rezygnując z wyznaczenia rodziców zastępczych,
- rodzice nie brali udziału w decyzji o edukacji specjalnej pomimo wielu prób agencji publicznej wciągnięcia rodziców w sprawy dziecka w poprzednim roku,
- rodzice jednoznacznie zrezygnowali z udziału w podejmowaniu decyzji w zakresie edukacji specjalnej,
- rodzice nie mogą brać udziału w podejmowaniu decyzji w zakresie edukacji specjalnej w wyniku przedłużonej hospitalizacji, w wyniku umieszczenia w zakładzie opiekuńczym, instytucjonalizacji, poważnej choroby lub niedołążności przynajmniej jednego rodzica, a także zgody na przeniesienie przez rodzica praw na dziecko,
- rodzice nie mogą brać udziału w podejmowaniu decyzji w zakresie edukacji specjalnej w wyniku nietypowych okoliczności pozostających poza ich kontrolą, a także zgody na przeniesienie przez rodzica praw na dziecko,
- dziecko żyje poza domem rodzinnym i nie znajduje się pod opieką lub kuratelą innej agencji publicznej.

Jeśli rodzice dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych, z którymi dziecko przebywa, nie zgadzają się na przeniesienie praw na dziecko po ukończeniu przez nie 18 roku życia, a dziecko nie zostało zbadane zgodnie z prawem stanowym, każda ze stron może złożyć skargę sądową w celu określenia, czy prawa powinny zostać przeniesione.

Jeśli dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych jest reprezentowane przez rodzica zastępczego zgodnie z prawem federalnym, stanowym i wykonawczym, agencja publiczna musi dostarczyć pisemne zawiadomienie wymagane

w świetle prawa federalnego, stanowego i wykonawczego dziecka oraz rodzicowi zastępczemu. Wszelkie pozostałe prawa przypadające rodzicowi zastępczemu w świetle IDEA muszą zostać przeniesione na dziecko, o ile sąd w świetle prawa stanowego nie uznał go za niezdolne do otrzymania takich praw, a dziecko zażąda przeniesienia praw.

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

IEP i IFSP

34 CFR §§ 300.506-300.516, 34 CFR §§ 303.430-303.434 i §§ 303.440-303.449

Poniższe procedury opisują proces dostępny dla rodziców i agencji publicznych do rozstrzygnięcia sporów w zakresie przysługujących dziecku wczesnych interwencji lub programów edukacji specjalnej i powiązanych usług, w tym kwalifikowalności. Opcje obejmują mediacje, skargi stanowe i skargi sądowe.

Mediacje:

Mediacje to dobrowolna procedura dostępna dla wszystkich stron, która może być używana w dowolnej chwili przez rodzica dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz agencję publiczną odpowiedzialną za edukację dziecka w celu rozstrzygnięcia sporów dotyczących wszelkich spraw w świetle części B IDEA, również spraw wynikających przed złożeniem skargi sądowej.²⁵ Mediacje mogą być wszczęte przez rodziców i agencję publiczną.²⁶

Jeśli podczas spotkania zespołu IEP/IFSP rodzic nie wyrazi zgody na IEP/IFSP lub specjalne usługi edukacyjne świadczone na rzecz dziecka, zespół IEP/IFSP musi przekazać prostym językiem rodzicowi, co następuje:

- słowne i pisemne wyjaśnienie prawa rodzica do złożenia wniosku o mediacje,
- dane kontaktowe, w tym numer telefonu, umożliwiające rodzicom otrzymanie szczegółów w zakresie procedury mediacji,
- informacje dotyczące reprezentacji pro bono oraz innych bezpłatnych lub tanich usług prawnych dostępnych w regionie.

Rodzice mogą zażądać informacji o mediacjach na swój język ojczysty. Jeśli językiem ojczystym rodziców posługuje się więcej niż 1 procent uczniów zapisanych do lokalnego systemu szkolnego, zespół IEP/IFSP musi dostarczyć rodzicowi tłumaczenie dokumentu w ciągu 30 dni od daty zgłoszenia żądania.

Mediacje poprowadzi pracownik Biura ds. Postępowań Administracyjnych (OAH, Office of Administrative Hearings) wykwalifikowany i wyszkolony w skutecznych technikach mediacyjnych. OAH to bezstronny podmiot nienależący do MSDE. OAH posiada listę wykwalifikowanych pracowników, w przypadku których nie istnieje osobisty ani zawodowy konflikt interesów. Tacy pracownicy nie są zatrudnieni przez agencję stanową ani LEA zaangażowaną w edukację lub opiekę nad dzieckiem oraz są wybierani w sposób bezstronny w celu przeprowadzenia mediacji. Wykwalifikowany mediator zgodny z powyższym opisem nie jest pracownikiem MSDE ani LEA wyłącznie na stanowisku mediatora.

- Kosztów mediacji nie ponosi rodzic ani agencja publiczna odpowiedzialna za wczesną interwencję w przypadku dziecka ani jego edukację (dotyczy również kosztów spotkań z rodzicami mających na celu doprowadzenie do rozpoczęcia mediacji).

---

²⁵ 34 CFR § 300.506(b)(1)(i).

²⁶ 34 CFR § 303.431(a).

- Wniosek o mediację składa się na ręce pracowników agencji publicznej odpowiedzialnej za wczesną interwencję lub edukację dziecka oraz OAH. Aby pomóc rodzicom w złożeniu wniosku o mediację, agencja publiczna udostępnia odpowiedni formularz. Jest on również dostępny na stronie internetowej MSDE pod adresem www.marylandpublicschools.org. Dalsze wsparcie można uzyskać od pracowników Biura ds. Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych agencji publicznej lub Działu ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych MSDE (410-767-7770).
- Rodzice lub pracownicy agencji publicznej mogą korzystać z pomocy doradców podczas mediacji.
- Sesja mediacji zwykle odbywa się w ciągu 20 dni od doręczenia pisemnego wniosku. Musi jednak być zaplanowana w terminie i w lokalizacji dogodnej dla stron sporu.²⁷
- Sesja mediacji jest zamknięta. Rozmowy, które mają miejsce podczas mediacji muszą być poufne i nie mogą być wykorzystywane w następujących później postępowaniach sądowych ani postępowaniach cywilnych przed sądem federalnym ani stanowym otrzymanego wsparcie tytułem części B IDEA. Możliwe, że rodzice lub pracownicy agencji publicznej będą musieli podpisać oświadczenie o poufności przed rozpoczęciem mediacji.
- Porozumienie osiągnięte przez strony mediacji musi być udokumentowane w postaci pisemnej umowy między stronami możliwej do wyegzekwowania przed każdym sądem stanowym kompetentnym do rozstrzygania spraw tej natury, ewentualnie przed federalnym sądem rejonowym. Umowę musi podpisać rodzic i przedstawiciel agencji uprawniony do podejmowania decyzji w jej imieniu.
- Spory można rozstrzygać w drodze mediacji, gdy rodzic złoży skargę sądową w celu przeprowadzenia postępowania, ale agencja publiczna nie może wykorzystać mediacji do uniemożliwienia rodzicowi skorzystania z jego praw do skargi sądowej ani do opóźnienia wykonywania takich praw.

Spotkania zachęcające do mediacji:

Agencja publiczna może zaferować rodzicom, którzy nie zdecydują się na mediację, spotkanie w czasie i miejscu dogodnym dla rodziców w celu wyjaśnienia korzyści płynących z mediacji oraz zachęcenia ich do udziału w procesie.

Różnica pomiędzy skargą stanową a sądową:

Poza mediacjami rodzice mogą złożyć skargę stanową lub skargę w celu rozstrzygnięcia sporów z agencją publiczną. W przypadku obu dróg obowiązują oddzielne reguły i procedury.

Przepisy IDEA zawierają oddzielne procedury w przypadku skarg stanowych i skarg sądowych. Zgodnie z poniższymi wyjaśnieniami osoba lub organizacja może złożyć skargę stanową w związku z domniemanym naruszeniem wymogów IDEA przez agencję publiczną. Rodzic lub pracownik agencji publicznej może złożyć skargę sądową wyłącznie w kwestii związanej z identyfikacją, ewaluacją, usługami wczesnej interwencji lub zapisem dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych do placówki edukacyjnej, a także w związku ze świadczeniem bezpłatnej odpowiedniej edukacji publicznej (FAPE, Free Appropriate Public Education) na rzecz dziecka.

Pracownicy MSDE zwykle muszą rozstrzygać skargi stanowe w ciągu 60 dni kalendarzowych, chyba że ten okres zostanie przedłużony zgodnie z prawem. ALJ musi po złożeniu skargi sądowej wysłuchać strony, o ile spór nie został rozstrzygnięty podczas spotkania lub mediacji, a następnie wydać decyzję na piśmie w ciągu 45

---

²⁷ 34 CFR § 303.431(b)(4).

dni kalendarzowych od końca okresu rozstrzygnięcia lub zmienionego okresu rozstrzygnięcia, chyba że ALJ przedłuży okres na żądanie rodziców lub agencji publicznej.

Przegląd i zestawienie możliwości zamieszczono w załączniku do dokumentu.

Skarga stanowa:

Organizacja lub osoba, w tym z innego stanu, może złożyć skargę stanową na ręce pracowników Departamentu Edukacji Stanu Maryland (MSDE, Maryland State Department of Education). Aby stan mógł przeprowadzić dochodzenie, konieczne jest złożenie pisemnej skargi spełniającej kryteria określone w przepisach IDEA. MSDE odpowiada za rozpowszechnianie procedur dotyczących skarg stanowych wśród rodziców oraz innych zainteresowanych osób. Odpowiada między innymi za szkolenie rodziców i centra informacyjne, agencje ds. ochrony i reprezentacji, niezależne domy opieki oraz inne odpowiednie podmioty.

Jeśli organizacja lub osoba, w tym z innego stanu, uważa, że agencja publiczna naruszyła prawo federalne lub stanowe, ewentualnie wynikające z przepisów wymogi dotyczące wczesnej interwencji czy edukacji specjalnej lub agencja publiczna nie wdrożyła decyzji podjętej podczas procesu sądowego, w celu rozstrzygnięcia problemu można złożyć skargę stanową. Skargę należy złożyć na ręce pracowników MSDA. Musi ona być zaadresowana do Asystenta Kuratora Stanowego Działu ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych MSDE — adres: 200 West Baltimore Street, Baltimore, Maryland 21201. Osoba lub organizacja składająca skargę stanową na ręce pracownika MSDE musi również przesłać kopię skargi agencji publicznej. Aby pomóc rodzicom w złożeniu skargi, agencja publiczna udostępni szczegółowy opis procedury i odpowiedni formularz na stronie internetowej www.marylandpublicschools.org. Ewentualnie rodzice mogą kontaktować się telefonicznie z Oddziałem ds. Badania Skarg i Procesów Sądowych Działu, dzwoniąc pod numer 410-767-7770.

Skarga stanowa musi obejmować następujące pozycje:

- oświadczenie o naruszeniu przez agencję publiczną wymogu federalnego lub stanowego, ewentualnie rozporządzenia, ewentualnie o zignorowaniu przez agencję wdrażania decyzji podjętej w wyniku przeprowadzenia postępowania sądowego,
- fakty, na których opiera się oświadczenie,
- podpis i dane kontaktowe osoby/organizacji składającej skargę stanową,
- jeśli w skardze stanowej domniemywa się naruszenia dotyczące konkretnego dziecka:
  - imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania dziecka,
  - nazwa szkoły, do której uczęszcza dziecko,
  - w przypadku bezdomnych dzieci i młodzieży dostępne dane kontaktowe dziecka oraz nazwa szkoły, do której uczęszcza dziecko,
  - opis natury problemu dziecka, w tym faktów związanych z problemem,
  - proponowane rozwiązanie problemu w znanym i dostępnym zakresie w chwili złożenia skargi stanowej.

UWAGA: MSDE oferuje standardowe formularze wspomagające rodziców i agencje publiczne w składaniu skarg stanowych. Rodzice, agencje publiczne oraz inne strony mogą korzystać ze standardowego formularza lub z dowolnego innego, o ile spełnia powyższe wymogi.

Skarga stanowa musi wskazywać naruszenie, które miało miejsce nie wcześniej niż jeden rok przed doręczeniem skargi stanowej. MSDE musi wydać pisemną decyzję zawierającą ustalone fakty oraz wnioski w ciągu 60 dni kalendarzowych od doręczenia skargi stanowej. Okres 60 dni można przedłużyć wyłącznie wtedy, gdy:

- istnieją szczególne okoliczności dotyczące konkretnej skargi,²⁸
- rodzic i pracownik agencji publicznej zgadzają się na przedłużenie okresu w celu rozpoczęcia mediacji lub wykorzystania alternatywnej metody rozstrzygnięcia sporu.²⁹

MSDE musi przynajmniej:

- przeprowadzić niezależne badania na miejscu, o ile istnieje taka konieczność,
- zapewnić stronie skarżącej możliwość przedstawienia, ustnie lub pisemnie, dodatkowych informacji o zarzutach w skardze stanowej,
- zapewnić agencji publicznej okoliczność złożenia propozycji rozstrzygnięcia sporu, a stronom możliwość dobrowolnego rozpoczęcia mediacji spójnie z 34 CFR § 300.506,³⁰
- zweryfikować wszelkie istotne informacje oraz poczynić niezależne kroki w celu stwierdzenia, czy agencja publiczna rzeczywiście naruszyła wymogi prawa federalnego i stanowego,
- wydać i doręczyć stronie skarżącej i agencji publicznej pisemną decyzję odnoszącą się do wszystkich zarzutów ze skargi oraz ustalonych faktów, wniosków i powodów ostatecznej decyzji MSDE.

Decyzja będzie również obejmowała procedury skutecznego wdrażania ostatecznej decyzji, jeśli będzie to konieczne, w tym aktywność w zakresie wsparcia technicznego, negocjacje i działania naprawcze mające na celu przywrócenie zgodności. Jeśli MSDE ustali, że agencja publiczna nie zapewniła odpowiednich usług, ostateczna pisemna decyzja określi, jak agencja publiczna może zadośćuczynić za niezapewnienie usług dostosowanych do potrzeb dziecka, w tym organizując działania naprawcze dostosowane do potrzeb dziecka (np. usługi kompensujące lub rekompensata finansowa), a także będzie zawierała instrukcje dotyczące przyszłych usług dla wszystkich dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Rozstrzygnięcie skargi stanowej:

Możliwe, że strony mogą skorzystać z możliwości mediacji i mniej formalnych metod rozstrzygnięcia sporów. Warto spróbować takich środków. Jeśli strony rozstrzygną spór, MSDE nie przeprowadzi dochodzenia wynikającego z przepisów federalnych.

Rozstrzygnięcie skargi stanowej będącej przedmiotem postępowania sądowego:

Jeśli MSDE otrzyma skargę stanową w ramach postępowania sądowego lub skarga stanowa zwiera wiele problemów, w tym przynajmniej jeden będący przedmiotem postępowania, MSDE musi zawiesić przetwarzanie takiej skargi stanowej aż do zakończenia postępowania sądowego. Wszelkie problemy w skargach stanowych niebędące przedmiotem postępowań sądowych muszą być rozstrzygnięte zgodnie z harmonogramem i procedurami powyżej. Jeśli problem zgłoszony w skardze stanowej został uprzednio rozstrzygnięty w toku postępowania sądowego z udziałem tych samych stron, decyzja sądu pozostaje wiążąca. MSDE zawiadomi o tym stronę skarżącą.

---

²⁸ 34 CFR § 300.152(b)(1)(i).

²⁹ 34 CFR § 300.152(b)(1)(ii).

³⁰ 34 CFR § 300.152(a)(3).

Skarga sądowa:

Strony, tj. rodzic, dostawca usług w zakresie wczesnej interwencji, lokalna agencja prowadząca lub agencja publiczna, mogą złożyć skargę sądową dotyczącą dowolnej kwestii związanej z identyfikacją, ewaluacją lub zapisem dziecka do placówki edukacyjnej, świadczenia usług w zakresie wczesnej interwencji lub placówki edukacyjnej, ewentualnie zapewniania dziecku bezpłatnej odpowiedniej edukacji publicznej (FAPE, Free Appropriate Public Education).³¹

Skarga sądowa musi wskazywać domniemane naruszenie, które miało miejsce w ciągu dwóch lat od dnia, w którym rodzic lub pracownik agencji dowiedział się lub powinien był się dowiedzieć o domniemanym działaniu stanowiącym podstawę skargi sądowej. Jeśli jednak w stanie obowiązuje określony limit czasowy na złożenie sprawy do sądu, jest on wiążący.³²

Harmonogram nie obowiązuje rodzica, gdy uniemożliwiono mu złożenie skargi sądowej przed jego końcem, np. przez to, że agencja publiczna skłamała na temat rozstrzygnięcia problemów wskazanych w skardze sądowej lub zataiła przed rodzicem informacje, które musiała przekazać w świetle IDEA.³³

Aby złożyć skargę sądową, rodzic lub pracownik agencji publicznej (ewentualnie pełnomocnik rodzica lub agencji publicznej) musi złożyć skargę sądową na ręce drugiej strony i OAH. Skarga musi zawierać wszystkie pozycje wymienione poniżej oraz być poufna.

Aby pomóc rodzicom w złożeniu skargi sądowej, agencja publiczna świadcząca usługi w zakresie wczesnej interwencji udostępniła dokumenty, tj. wniosek o mediację i proces sądowy i formularz skargi, w szkole, do której uczęszcza dziecko, a także na stronie internetowej MSDE pod adresem www.marylandpublicschools.org. Na żądanie rodzica lub po złożeniu przez rodzica/agencję skargi sądowej udostępniane są również informacje o wszelkich potencjalnych bezpłatnych lub niedrogich zasobach prawniczych. Dalsze wsparcie można uzyskać od pracowników Biura ds. Wczesnej Interwencji, Biura ds. Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych agencji publicznej lub Działu ds. Wczesnej Interwencji / Dzieci o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych MSDE, dzwoniąc pod numer (410) 767-7770.

Treść skargi sądowej:

Skarga sądowa musi zawierać poniższe pozycje:

- imię i nazwisko dziecka,
- miejsce zamieszkania dziecka (lub dostępne dane kontaktowe w przypadku dziecka bezdomnego),
- nazwa szkoły, do której uczęszcza dziecko,
- nazwa agencji publicznej odpowiedzialnej za edukację dziecka (tj. lokalny system szkolny),
- opis problemu dziecka związanego z proponowanymi lub odrzuconymi wszczętymi działaniami lub zmianami, w tym faktów związanych z problemem,
- proponowane rozwiązanie problemu w znanym i dostępnym stronie zakresie w chwili złożenia skargi sądowej.

Postępowanie sądowe wszczęte na wniosek rodzica lub agencji publicznej odbędzie się dopiero wtedy, gdy rodzic lub agencja

---

³¹ 34 CFR § 303.440(a).

³² 34 CFR § 300.511(e).

³³ 34 CFR § 300.511(f).

publiczna (ewentualnie pełnomocnik rodzica lub agencji publicznej) złoży skargę sądową obejmującą wymienione informacje. MSDE udostępnia standardowe formularze wspomagające rodziców i agencje publiczne w składaniu skarg sądowych. Rodzice, agencje publiczne oraz inne strony mogą korzystać ze standardowego formularza lub z dowolnego innego, o ile spełnia powyższe wymogi.

Odpowiedź na skargę sądową:

Gdy strona złoży skargę sądową, agencja publiczna odpowiedzialna za wczesną interwencję i edukację w przypadku dziecka musi:

- zawiadomić rodzica o dostępnych darmowych lub niedrogich usługach prawnych i innych istotnych usługach,
- zapewnić rodzicowi kopię dokumentacji zabezpieczeń proceduralnych,
- zawiadomić rodzica o dostępności mediacji.

Jeśli agencja publiczna nie przesłała rodzicom uprzedniego pisemnego zawiadomienia dotyczącego problemów zgłoszonych przez rodzica w skardze sądowej, agencja publiczna prześle rodzicowi odpowiedź w ciągu 10 dni od odbioru skargi sądowej. Dokument będzie zawierał poniższe pozycje:

- wyjaśnienie decyzji podjętych przez agencję publiczną w zakresie proponowanych lub odrzucanych działań,
- opis wszelkich pozostałych opcji rozważanych przez agencję publiczną oraz przyczyny odrzucenia takich opcji,
- opis każdej procedury w zakresie ewaluacji, oceny, dokumentowania lub raportowania użytej jako podstawa proponowanego lub odrzuconego działania,
- opis innych czynników, które uznano za istotne i użyto jako podstawę proponowanego lub odrzuconego działania,
- oświadczenie o tym, że rodzice dziecka z niepełnosprawnością są chronieni zabezpieczeniami proceduralnymi opisanymi w tej części oraz, jeśli zawiadomienie nie jest wstępnym skierowaniem na ocenę, sposoby, w jakie można uzyskać zabezpieczenia proceduralne,
- źródła dla rodziców, które pomogą im zrozumieć postanowienia IDEA.

Odpowiedź nie uniemożliwia agencji publicznej ustalenia, że skarga sądowa była niewystarczająca, o ile jest to uzasadnione.

Druga strona w przypadku skargi sądowej (rodzic lub agencja publiczna) musi przesłać drugiej stronie odpowiedź, w której odniesie się szczegółowo do problemów w skardze sądowej, w ciągu 10 dni kalendarzowych od otrzymania skargi sądowej.

Odpowiedniość zawiadomienia:

Skargę sądową uznaje się za odpowiednią, chyba że strona odbierająca skargę zawiadomi OAH i drugą stronę na piśmie w ciągu 15 dni od odbioru skargi o tym, że zawartość skargi sądowej nie spełnia wymogów. W ciągu pięciu (5) dni od doręczenia zawiadomienia o uchybieniach OAH określi, czy zawartość skargi sądowej jest zgodna z wymogami, po czym natychmiast zawiadomi strony na piśmie.

Strona może poprawić skargę sądową wyłącznie wtedy, gdy druga strona wyrazi na to zgodę na piśmie i otrzyma szansę rozstrzygnięcia sporów podczas spotkania z drugą stroną zgodnie z poniższym opisem. Ewentualnie OAH może udzielić zezwolenia nie później niż pięć (5) dni przed rozpoczęciem postępowania sądowego. Okres na spotkanie rozstrzygające oraz postępowanie sądowe zaczyna się ponownie od złożenia poprawionej skargi sądowej.

Statut dziecka podczas postępowania:

Podczas postępowania administracyjnego lub sądowego (z wyłączeniem zapisów sekcji o dyscyplinie) należy realizować wczesną interwencję wobec dziecka w bieżącej placówce edukacyjnej, chyba że rodzic i agencja publiczna postanowią inaczej. Jeśli postępowanie obejmuje wniosek wstępny o usługi w zakresie wczesnej interwencji, dziecko musi otrzymać te usługi, które nie są przedmiotem sporu.³⁴ Jeśli postępowanie obejmuje wniosek wstępny o wstępne przyjęcie do szkoły publicznej, dziecko, po zgodzie rodzica, musi zostać zapisane do programu publicznego aż do ukończenia wszystkich postępowań. Jeśli ALJ zgodzi się z rodzicami co do stosowności zmiany usług w zakresie wczesnej interwencji lub placówki edukacyjnej, nowa placówka stanie się bieżącą placówką dziecka do czasu późniejszych odwołań.

Jeśli jednak skarga dotyczy wniosku o usługi wstępne w związku z tą częścią od dziecka przechodzącego z części C (ISFP) ustawy do części B (IEP) i nie kwalifikuje się do otrzymywania usług z części C, ponieważ ukończyło trzeci rok życia, agencja publiczna nie musi świadczyć usług wymienionych w części C, które otrzymywało dziecko. Jeśli dziecko kwalifikuje się do otrzymywania edukacji specjalnej i powiązanych usług w świetle części B, a rodzic wyraża zgodę na wstępną realizację edukacji specjalnej i świadczenie powiązanych usług wynikających z § 300.300(b), agencja publiczna musi zapewnić powyższe dobra, które nie są przedmiotem sporu pomiędzy nią a rodzicem.³⁵

Procedura rozstrzygnięcia:

W ciągu 15 dni kalendarzowych od doręczenia skargi sądowej i przed rozpoczęciem postępowania sądowego agencja publiczna musi odbyć spotkanie z rodzicem oraz z przynajmniej jednym członkiem zespołu odpowiedzialnego za indywidualny plan obsługi rodziny (IFSP, Individualized Family Service Plan) lub indywidualny program edukacyjny (IEP, Individualized Education Program) świadomym faktów wskazanych w skardze sądowej rodzica.

Spotkanie:

- musi w nim uczestniczyć przedstawiciel agencji publicznej kompetentny do podejmowania decyzji w imieniu agencji publicznej, ale
- nie może w nim uczestniczyć pełnomocnik agencji publicznej, chyba że rodzic również przyprowdzi pełnomocnika.

Rodzic i pracownik agencji publicznej określają odpowiednich członków zespołu IFSP lub IEP, którzy wezmą udział w spotkaniu. Celem spotkania jest omówienie z rodzicem skargi sądowej oraz faktów stanowiących jej podstawę, aby agencja publiczna miała okoliczność rozstrzygnięcia sporu.

Spotkanie rozstrzygające nie jest niezbędne, gdy:

- rodzic postanowi z agencją publiczną o rezygnacji ze spotkania, po czym strony udokumentują swoją decyzję na piśmie,
- rodzic postanowi z agencją publiczną o rozpoczęciu mediacji,
- agencja publiczna złożyła skargę sądową.

Jeśli agencja publiczna nie usunęła problemów będących podstawą skargi sądowej w ciągu 30 dni kalendarzowych od odbioru skargi (okres rozstrzygnięcia), może rozpocząć się postępowanie sądowe.

---

³⁴ 34 CFR § 303.430(e)(2).

³⁵ 34 CFR § 300.518(c).

Okres 45 dni na wydanie ostatecznej decyzji zaczyna się po upływie 30-dniowego okresu rozstrzygnięcia, chyba że wystąpi jedna z okoliczności wymienionych poniżej w sekcji *Zmiany w zakresie wynoszącego 30 dni kalendarzowych okresu rozstrzygnięcia* lub *Skrócone ramy czasowe*.

Zmiany w zakresie wynoszącego 30 dni kalendarzowych okresu rozstrzygnięcia:

O ile rodzic i agencja publiczna nie postanowią o przedłużeniu procesu rozstrzygnięcia, rezygnacji z procesu rozstrzygnięcia lub o rozpoczęciu mediacji, brak obecności rodzica w spotkaniu rozstrzygającym przesunie terminy procesu rozstrzygnięcia i postępowania sądowego o liczbę dni, która upłynie do odbycia spotkania.

Jeśli po podjęciu uzasadnionych prób i ich udokumentowaniu agencja publiczna nie będzie w stanie wymóc obecności w spotkaniu rozstrzygającym na rodzicu, agencja publiczna może po upływie 30-dniowego okresu rozstrzygającego zażądać od ALJ odrzucenia skargi sądowej. Dokumentacja starań agencji musi obejmować rejestr prób wspólnego uzgodnienia terminu i miejsca spotkania, w tym:

- szczegółowe rejestry wykonywanych połączeń telefonicznych oraz wyniki powyższych,
- kopie korespondencji wysyłanej do rodzica oraz otrzymane odpowiedzi,
- szczegółowe rejestry wizyt w domu rodzica lub w miejscu zatrudnienia oraz wyniki powyższych.

Jeśli agencja publiczna nie zorganizuje spotkania rozstrzygającego w ciągu 15 dni kalendarzowych od doręczenia rodzicowi zawiadomienia o skardze sądowej lub nie weźmie udziału w spotkaniu rozstrzygającym, rodzic może zażądać organizacji spotkania i podjęcia decyzji w ciągu 45 dni kalendarzowych.

Jeśli rodzic i agencja publiczna postanowią na piśmie o rezygnacji ze spotkania rozstrzygającego, 45-dniowy okres na postępowanie sądowe rozpocznie się następnego dnia.

Po rozpoczęciu mediacji lub spotkania rozstrzygającego i przed końcem 30-dniowego okresu rozstrzygającego, jeśli rodzic i agencja publiczna na piśmie oświadczą o tym, że porozumienie jest niemożliwe, 45-dniowy okres na postępowanie sądowe rozpocznie się następnego dnia.

Jeśli rodzic i agencja publiczna zgodzą się na udział w mediacjach pod koniec 30-dniowego okresu rozstrzygającego, obie strony mogą na piśmie postanowić o kontynuacji mediacji aż do osiągnięcia porozumienia. Jeśli jednak rodzic lub agencja publiczna wycofa się z procesu mediacji, 45-dniowy okres na postępowanie sądowe rozpocznie się następnego dnia.

Umowa o rozstrzygnięciu sporów:

Jeśli spór uda się rozstrzygnąć podczas spotkania rozstrzygającego, rodzic i agencja publiczna muszą zawrzeć pisemną, wiążącą umowę:³⁶

- podpisaną przez rodzica i przedstawiciela agencji publicznej uprawnionego do podejmowania zobowiązań w jej imieniu,

---

³⁶34 CFR § 300.510(d).

- którą egzekwować może każdy sąd stanowy odpowiedniej jurysdykcji (sąd stanowy uprawniony do prowadzenia spraw tego typu) lub federalny sąd rejonowy.

Jeśli rodzic i agencja publiczna zawrą umowę w wyniku spotkania rozstrzygającego, obie strony mogą anulować umowę w ciągu trzech (3) dni roboczych.

Postępowanie sądowe:

Rodzic lub agencja publiczna zaangażowana w rozstrzygnięcie sporu ma możliwość wniesienia sprawy do bezstronnego rozstrzygnięcia przez sąd poprzez złożenie skargi sądowej. Rodzic lub agencja publiczna musi zażądać przeprowadzenia postępowania sądowego w ciągu dwóch lat od dnia, w którym rodzic lub pracownik agencji dowiedział się o podstawie skargi sądowej. Jedyne wyjątki w zakresie wymogu dwóch lat: (1) rodzic nie mógł złożyć skargi sądowej przez to, że LEA udzieliła błędnych informacji na temat rozstrzygnięcia problemu stanowiącego podstawę skargi sądowej, (2) rodzic nie mógł złożyć skargi sądowej, gdyż LEA nie udostępniła informacji, które zgodnie z prawem musi przekazywać rodzicowi.

Sędzia administracyjny (ALJ, Administrative Law Judge):

- jest pracownikiem Biura ds. Postępowań Administracyjnych, nie pracuje w MSDE,
- nie ma prywatnych interesów uniemożliwiających mu podejmowanie bezstronnych decyzji podczas postępowania sądowego,
- ma wiedzę i rozumie postanowienia IDEA oraz przepisy stanowe i federalne dotyczące IDEA, a także zna interpretacje prawne IDEA,
- posiada odpowiednie zasoby, tj. wiedzę i zdolności, potrzebne do prowadzenia postępowań sądowych, a także podejmowania i dokumentowania decyzji zgodnych z odpowiednimi, standardowymi praktykami prawnymi.
- Uznaje się, że osoba, która może prowadzić postępowanie sądowe, nie jest pracownikiem MSDE dlatego, że nie jest urzędnikiem MSDE otrzymującym wynagrodzenie od organizacji za prowadzenie postępowań sądowych.³⁷
- MSDE utrzymuje listę urzędników prowadzących postępowania sądowe, aby móc uwzględnić dane dotyczące kwalifikacji każdego z nich. Dane są dostępne w witrynie OAH.³⁸

Przedmiot skargi sądowej:

Strona, tj. rodzic lub agencja publiczna, składająca skargę sądową nie może zgłaszać problemów podczas postępowania sądowego, których nie wymieniono w skardze sądowej, chyba że druga strona wyrazi na to zgodę.

Prawa podczas postępowania:

Obie strony każdego postępowania sądowego (w tym strony postępowań dyscyplinarnych IDEA) mają następujące prawa:

- prawo do reprezentowania samego siebie lub powołania pełnomocnika na czas postępowań zgodnie z art. §9-1607.1 prawa stanu Maryland,
- prawo do towarzystwa i porad prawnika oraz specjalistów w zakresie problemów dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- prawo do przedstawiania dowodów i interakcji ze świadkami, przesłuchiwanie świadków oraz wnoszenia o ich obecność,
- prawo do wniesienia sprzeciwu wobec wprowadzenia do postępowania dowodów, na zapoznanie się z którymi strona nie miała przynajmniej 5 dni roboczych,

³⁷ 34 CFR § 303.443(c)(2); 34 CFR § 300.511(c)(1-2).

³⁸ 34 CFR § 303.443(c)(3); 34 CFR § 300.511(c)(3).

- prawo do uzyskania pełnej transkrypcji postępowania w formie pisemnej lub, na żądanie rodziców, elektronicznej,
- prawo do uzyskania ustaleń dotyczących faktów i decyzji w formie pisemnej lub, na żądanie rodziców, elektronicznej.

Dodatkowe ujawnienie informacji:

Przynajmniej pięć (5) dni przed postępowaniem sądowym strony, tj. rodzic i agencja publiczna, muszą ujawnić sobie nawzajem wszelkie ewaluacje przeprowadzone do tego dnia oraz rekomendacje na nich oparte, które rodzic lub agencja publiczna zamierzają wykorzystać podczas postępowania. ALJ może uniemożliwić stronie, która nie zachowa zgodności z powyższym wymogiem, przedstawienia istotnej ewaluacji lub rekomendacji podczas postępowania sądowego bez zgody drugiej strony.

Prawa rodziców:

Rodzic ma prawo:

- przyprowadzić ze sobą dziecko,
- upublicznić postępowanie sądowe,
- zażądać rejestracji postępowania sądowego, ustalonych faktów oraz decyzji bez dodatkowych kosztów.

Decyzje podjęte podczas postępowania:

ALJ musi odpowiednio uzasadnić swoją ocenę bezpłatnej odpowiedniej edukacji publicznej (FAPE, Free Appropriate Public Education). We wszystkich sprawach dotyczących domniemanych naruszeń procedur ALJ może orzec, że dziecko nie otrzymało FAPE, wyłącznie w przypadku następujących uchybień:

- ograniczanie dostępu dziecka do FAPE,
- znaczne utrudnianie możliwości rodzica udziału w procesie decyzyjnym w zakresie świadczenia FAPE na rzecz dziecka,
- uniemożliwienie korzystania z edukacji.

Żadne z postanowień opisanych powyżej nie może być interpretowane jako uniemożliwiające nakazania przez ALJ agencji publicznej zgodności z wymogami sekcji dotyczącej zabezpieczeń proceduralnych w przepisach federalnych (część B IDEA, 34 CFR 300.500–300.536).

Decyzja ALJ dotycząca prawidłowości identyfikacji, ewaluacji lub zapisu dziecka do placówki edukacyjnej, a także świadczenia usług wczesnej interwencji, musi być odpowiednio uzasadniona. We wszystkich sprawach dotyczących domniemanych naruszeń procedur ALJ może orzec, że nie przeprowadzono w przypadku dziecka prawidłowej identyfikacji i ewaluacji, ewentualnie zapisano je do nieodpowiedniej placówki lub nie wyświadczono odpowiednich usług w zakresie wczesnej interwencji, wyłącznie w przypadku następujących uchybień proceduralnych:

- dziecku lub rodzinie dziecka utrudniano dostęp do identyfikacji, ewaluacji, zapisu do placówki edukacyjnej oraz usług w zakresie wczesnej interwencji,
- rodzicowi znacznie utrudniono udział w procesie decyzyjnym dotyczącym identyfikacji, ewaluacji, zapisu do placówki edukacyjnej lub świadczenia usług w zakresie wczesnej interwencji na rzecz dziecka i jego rodziny,
- uniemożliwiono dostęp do korzyści edukacyjno-rozwojowych.

Oddzielna skarga sądowa:

Żaden aspekt sekcji zabezpieczeń proceduralnych IDEA nie uniemożliwia rodzicowi złożenia oddzielnej skargi sądowej dotyczącej problemów innych niż wymienione w poprzednich skargach.

Harmonogramy i dogodność postępowania:

Nie później niż 45 dni kalendarzowych po końcu trwającego 30 dni kalendarzowych okresu rozstrzygnięcia lub, zgodnie z sekcją *Zmiany w zakresie wynoszącego 30 dni kalendarzowych okresu rozstrzygnięcia*, nie później niż 45 dni kalendarzowych po końcu zmienionego okresu:

- w drodze postępowania podejmowana jest ostateczna decyzja,
- kopia decyzji jest wysyłana każdej stronie.

ALJ może przedłużyć 45-dniowy okres na żądanie jednej ze stron. Termin i miejsce postępowania należy dostosować w uzasadnionym okresie do potrzeb rodzica i dziecka.

Przyspieszone postępowanie sądowe (TYLKO IEP):

Agencja publiczna odpowiada za organizację przyspieszonego postępowania sądowego po złożeniu skargi sądowej w imieniu dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych dotyczącej:

- niezapisania dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych i nieuczęszczania przez nie do szkoły,
- zapisania dziecka z niepełnosprawnością do przejściowej alternatywnej placówki edukacyjnej,
- określania związku zachowania z niepełnosprawnością.

Postępowanie sądowe musi odbyć się w ciągu 20 dni szkolnych od dnia złożenia skargi. ALJ musi podjąć decyzję w ciągu 10 dni szkolnych od postępowania. Spotkanie rozstrzygające musi odbyć się w ciągu siedmiu (7) dni kalendarzowych od odbioru zawiadomienia o skardze sądowej, a postępowanie sądowe może rozpocząć się, chyba że problem został rozwiązany w sposób zadowalający dla obu stron w ciągu 15 dni kalendarzowych o doręczenia skargi sądowej.

Decyzje podjęte podczas postępowania

Po usunięciu danych osobowych agencja publiczna musi przekazać ustalenia i decyzje stanowemu komitetowi doradczemu, po czym je upublicznić.³⁹

Ostateczność decyzji podjętych podczas postępowania:

Decyzja ALJ jest wiążąca, chyba że rodzic lub pracownik agencji publicznej odwoła się od niej. Każda strona, która nie zgadza się ustaleniami i decyzjami, ma prawo ubiegać się o wszczęcie postępowania cywilnego dotyczącego skarg przedstawionych podczas postępowania.

Apelacja:

Każda strona biorąca udział w postępowaniu, która nie zgadza się z ustaleniami i decyzjami, ma prawo do rozprawy cywilnej przed dowolnym kompetentnym sądem stanowym lub sądem rejonowym USA, bez względu na zakres potencjalnie krzywdzących decyzji. Termin na wniesienie apelacji wynosi 120 dni od daty decyzji ALL.

Podczas każdego postępowania cywilnego sąd:

---

³⁹ 34 CFR § 300.513(d).

- otrzyma dokumentację postępowania administracyjnego,
- zapozna się z dodatkowymi dowodami na prośbę rodzica lub agencji publicznej,
- oprze decyzję na rozważanych dowodach,
- wyda wyrok przychylny jednej ze stron, który uzna za właściwy.

Żaden fragment części B IDEA nie ogranicza praw, procedur i środków zaradczych dostępnych w świetle Konstytucji Stanów Zjednoczonych, amerykańskiej ustawy o niepełnosprawności z 1990 roku, działu V ustawy o rehabilitacji z 1973 roku (sekcja 504) ani innych praw federalnych chroniących prawa dzieci z niepełnosprawnościami. Poza okresem przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania cywilnego w świetle powyższych praw zabezpieczać roszczenia można również zgodnie z częścią B IDEA. Powyższe postępowanie sądowe musi jednak zostać ukończone w maksymalnym zakresie, takim, jaki byłby wymagany w przypadku złożenia przez rodzica lub agencję publiczną pozwu w świetle części B IDEA. To znaczy, że rodzic może korzystać ze środków zaradczych wynikających z innych praw pokrywających się z tymi dostępnymi tytułem IDEA, ale w celu zabezpieczenia roszczeń w związku z nimi rodzic musi najpierw wykorzystać wszystkie środki administracyjne dostępne w związku z IDEA (tj. skargę sądową, spotkanie rozstrzygające, bezstronne postępowanie sądowe), zanim zgłosi sprawę cywilną.

OPLATA ADWOKACKA

IEP i IFSP

34 C.F.R. § 300.517

W przypadku każdego pozwu lub postępowania zgodnego z IDEA sąd według własnego uznania może przyznać prawo do zwrotu opłaty adwokackiej:

- rodzicom lub opiekunom dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych, o ile są oni stroną wygrywającą,
- stronie wygrywającej będącej MSDE lub inną agencją publiczną od pełnomocnika rodzica, jeśli złoży skargę lub podstawę powództwa o niepoważnej, nielogicznej lub nieuzasadnionej naturze, ewentualnie od pełnomocnika rodzica, który kontynuuje spór sądowy nawet wtedy, gdy takie działanie staje się w sposób jednoznaczny niepoważne, nielogiczne lub nieuzasadnione,
- stronie wygrywającej będącej MSDE lub inną agencją publiczną od pełnomocnika rodzica, ewentualnie od rodzica jeśli skargę rodzica lub podstawę powództwa zaprezentowano w nieodpowiednim celu, np. w celu nękania, spowodowania zbędnej zwłoki lub zbędnego zwiększania kosztów procesu sądowego.

Przyznane opłaty muszą opierać się na najczęściej występujących stawkach występujących w miejscu powstania problemu za usługi oraz na jakości zapewnianych usług. Podczas obliczania zwrotów opłat nie uwzględnia się premii i mnożników. Środków dostępnych w związku z IDEA nie wolno wydawać na opłaty prawne, koszty sądowe ani pozostałe koszty związane z podstawą powództwa wniesioną w imieniu dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych w celu zapewnienia FAPE.

Opłat nie wolno przyznawać w następujących okolicznościach:

- za żadne spotkania z zespołami IFSP lub IEP, chyba że odbędą się one w wyniku postępowania sądowego lub działania sądu,
- za mediacje przeprowadzone przed złożeniem skargi sądowej,
- za spotkania rozstrzygające,
- za usługi wyświadczone po pisemnej ofercie ugody rodzicowi, gdy:
  - ofertę złożono w harmonogramie określonym zasadą 68 Federalnych Przepisów o Postępowaniu Cywilnym, ewentualnie podczas postępowania administracyjnego wcześniej niż dziesięć dni przed rozpoczęciem postępowania,

- oferty nie przyjęto w ciągu dziesięciu dni,
- sąd uznał, że nakaz zadośćuczynienia uzyskany przez rodzica w wyniku postępowania nie jest korzystniejszy dla rodzica niż oferta ugody. Opłaty i koszty mogą zostać zwrócone, gdy rodzic w odpowiedni sposób uzasadni odrzucenie oferty ugody.

Opłaty mogą zostać ograniczone w następujących okolicznościach:

- rodzic lub pełnomocnik rodzica bez przyczyny próbował przedłużyć rozstrzygnięcie sporu,
- wysokość opłat znacznie i bez uzasadnienia przekracza stawki godzinowe występujące najczęściej w społeczności w przypadku podobnych usług pełnomocników o podobnych kwalifikacjach, porównywalnej reputacji i o zbliżonym doświadczeniu,
- zakres czasu i usług jest zbyt szeroki względem natury postępowania,
- pełnomocnik nie zapewnił odpowiednich informacji, składając wniosek o postępowanie sądowe.

Opłaty nie zostaną zmniejszone, jeśli:

- agencja publiczna przedłużała rozstrzygnięcie sporu,
- doszło do naruszenia wymogów w zakresie zabezpieczeń proceduralnych.

Ze względu na to, że prawo rodzica do zwrotu opłaty adwokackiej zależy od spełnienia konkretnych warunków określonych w IDEA, rodzice muszą omówić kwestię z pełnomocnikiem.

ZAŁĄCZNIK:

TABELA Z ZESTAWIENIEM PROCEDURY ROZSTRZYGANIA SPORÓW IDEA

	MEDIACJE	SKARGA SĄDOWA	PROCEDURA ROZSTRZYGANIA	SKARGA STANOWA
Kto może zainicjować proces?	Rodzic lub agencja publiczna (obie strony muszą wyrazić zgodę)	Rodzic lub agencja publiczna	Agencja publiczna planuje spotkanie rozstrzygające po odbiorze skargi sądowej, chyba że strony zgadzają się oddalić roszczenia lub skorzystać z mediacji	Osoba lub organizacja, w tym spoza stanu
Jaki jest ostateczny termin składania dokumentów?	Nie określono	2 lata od chwili, w której strona dowiedziała się lub powinna była się dowiedzieć o problemie z ograniczonymi oczekiwaniami ¹	Rozpoczyna się od skargi sądowej rodzica	1 rok od daty domniemanego naruszenia
Jakie problemy można rozstrzygnąć?	Wszelkie kwestie wynikające z części 300, w tym kwestie wynikłe przed złożeniem skargi sądowej (istnieją wyjątki) ²	Wszelkie kwestie związane z identyfikacją, ewaluacją lub umieszczeniem dziecka w placówce, a także z zapewnianiem FAPE (istnieją wyjątki)	Jak w przypadku problemów zgłoszonych w skardze sądowej rodzica	Domniemane naruszenia części B IDEA lub części 300
Jaki jest harmonogram rozstrzygania problemów?	Nie określono	45 dni od końca okresu rozstrzygnięcia, chyba że udzielone zostanie określone przedłużenie harmonogramu ^{3, 4}	Agencja publiczna musi zorganizować spotkanie rozstrzygające w ciągu 15 dni od doręczenia skargi sądowej rodzica, chyba że strony zrezygnują ze spotkania na piśmie lub zdecydują się na mediacje Okres rozstrzygnięcia wynosi 30 dni od doręczenia skargi sądowej rodzica, chyba że strony postanowią inaczej, ewentualnie rodzic lub agencja publiczna nie weźmie udziału w spotkaniu rozstrzygającym lub agencja publiczna nie zorganizuje spotkania rozstrzygającego w ciągu 15 dni od doręczenia skargi sądowej rodzica ^{3, 5, 6, 7}	60 dni od odbioru skargi, o ile możliwe jest przedłużenie terminu ⁸
Kto rozstrzyga problemy?	Rodzic i agencja publiczna z mediatorem Proces jest dobrowolny i obie strony muszą wyrazić zgodę na rozstrzygnięcie	Urzędnik ds. postępowań / sędzia administracyjny (ALJ, Administrative Law Judge)	Rodzic i agencja publiczna Obie strony muszą zgodzić się na rozstrzygnięcie	Departament Edukacji Stanu Maryland ⁹

¹Limit czasowy nie obowiązuje rodzica, jeśli rodzicowi uniemożliwiono złożenie skargi sądowej poprzez:

(1) jednoznaczne wprowadzenie w błąd przez agencję publiczną, która stwierdziła, że usunęła problem stanowiący podstawę złożenia skargi sądowej, (2) zatajenie przez agencję publiczną informacji przed rodzicem pomimo tego, że musiała je udostępnić w świetle części 300 IDEA (34 C.F.R. §300.511(f)).

² Przykładowe wyjątki: agencja publiczna nie może złożyć skargi sądowej ani skorzystać z mediacji w celu unieważnienia braku zgody rodzica na rozpoczęcie edukacji specjalnej ((34 C.F.R. §300.300(b)(3)), agencja publiczna nie może złożyć skargi sądowej ani skorzystać z mediacji w celu unieważnienia braku zgody rodzica na ewaluację wstępną lub ponowną ewaluację dziecka zapisanego przez rodzica do placówki prywatnej lub uczonego w domu (34 C.F.R. §300.300(c)(4)(i)), prawo rodzica dziecka zapisanego przez rodzica do szkoły prywatnej do złożenia skargi sądowej jest ograniczone do uchybień po stronie agencji publicznej w zakresie zaspokajania wymogów (34 C.F.R. §300.140), uchybienia agencji w zakresie zapewniania dostępu do wysoko wykwalifikowanych nauczycieli nie jest podstawą do wniesienia sprawy do sądu, ale można w takiej sytuacji złożyć skargę stanową na ręce pracowników Stanowej Agencji Edukacyjnej (SEA, State Education Agency) (34 C.F.R. §300.156(e)).

³ Jeśli skarga sądowa zostanie złożona w celu przeprowadzenia przyspieszonego postępowania zgodnie z procedurami dyscyplinarnymi, ewentualnie dziecka nie zapisano do szkoły / dziecko nie chodzi do szkoły, okres rozstrzygnięcia trwa 15 dni kalendarzowych (spotkanie odbywa się w ciągu 7 dni). Jeśli kwestia nie została rozstrzygnięta w sposób satysfakcjonujący dla obu stron, postępowanie musi odbyć się w ciągu 20 dni szkolnych od dnia złożenia żądania o postępowanie, a decyzja musi zostać wydana w ciągu 10 dni szkolnych od postępowania. (34 C.F.R. §300.532(c) i COMAR 13A.05.01.15).

⁴ Urzędnik ds. postępowań / ALJ może zgodzić się na przedłużeniu terminu na wniosek jednej ze stron. (34 C.F.R. §300.516 (c)).

⁵ Przepisy zezwalają na zmiany 30-dniowego okresu rozstrzygnięcia. 45-dniowy limit czasu (1) obie strony zgadzają się na piśmie co do rezygnacji ze spotkania rozstrzygającego, (2) po rozpoczęciu mediacji lub spotkania rozstrzygającego, ale przed końcem 30-dniowego okresu, strony zgadzają się na piśmie co do tego, że nie jest możliwe porozumienie, (3) jeśli obie strony zgadzają się na piśmie na kontynuację mediacji po upływie 30-dniowego okresu rozstrzygnięcia, ale później rodzic lub agencja publiczna wycofuje się z procesu mediacji. (34 C.F.R. §300.510 (c)).

⁶ Nieobecność rodzica w spotkaniu rozstrzygającym rozciąga ostateczne terminy procesu rozstrzygającego i postępowania aż do odbycia spotkania. (34 C.F.R. §300.510(b)(3)).

⁷ Jeśli agencja publiczna nie zorganizuje spotkania rozstrzygającego w ciągu 15 dni od doręczenia skargi sądowej lub nie weźmie udziału w spotkaniu rozstrzygającym, rodzic może poprosić o interwencję ALJ w celu rozpoczęcia okresu przeznaczonego na postępowanie (34 C.F.R. §300.510(b)(5)).

⁸ Ostateczny termin rozstrzygnięcia skargi stanowej można przedłużyć w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności związanych z konkretną skargą, rodzicem, osobą lub organizacją, jeśli mediacje lub inne alternatywne środki rozstrzygania sporu są dostępne dla osoby lub organizacji w świetle procedur stanowych, a agencja publiczna zgodzi się na przedłużenie okresu przeznaczonego na mediacje lub na alternatywny środek rozstrzygania sporu, o ile jest dostępny w danym stanie (34 C.F.R. §300.152(b)(1)).

⁹ Przetwarzanie skarg MSDE zapewni agencji publicznej możliwość odpowiedzi na skargę, w tym, według uznania agencji publicznej, ofertę rozstrzygnięcia skargi, a także możliwość dla rodzica składającego skargę i agencji publicznej polubownej zgody na rozpoczęcie mediacji. (34 C.F.R. §300.152(a)(3)). W niektórych przypadkach strony, tj. strona skarżąca i agencja publiczna, mogą rozstrzygnąć spór bez konieczności ingerencji MSDE.

Departament Edukacji Stanu Maryland
Dział ds. Wczesnej Interwencji i Dzieci o Specjalnych Potrzebach
Edukacyjnych, 200 West Baltimore Street,
Baltimore, Maryland 21201
410-767-0249 (tel.)
410-333-1571 (faks.)
<http://www.marylandpublicschools.org>